

Continguts de llengua de Grec I a l'IOC

Continguts de llengua de Grec I a l'IOC

Llista d'abreujaments

Llista d'abreujaments

- 1a:** 1a persona
- 2a:** 2a persona
- 3a:** 3a persona
- ac / acc:** acusatiu
- ACT (en)** veu activa
- adj:** adjectiu
- adv:** adverb
- aor:** aorist
- ATR:** atribut
- C_{Ag}:** complement agent
- CC:** complement circumstancial
- CCC_{causa}:** complement circumstancial de causa
- CC_{fin}:** complement circumstancial de finalitat
- CC_{inst}:** complement circumstancial d'instrument

CCL: complement circumstancial de lloc

CCM: complement circumstancial de manera

CCQ : complement circumstancial de quantita

CCT: complement circumstancial de temps

CD: complement directe

CI: complement indirecte

CN: complement del nom

CP: complement predicatiu

conj: conjunció

coord: [conjunció] coordinant

CR: complement de règim

dat: datiu

f: femení

fut: futur

gen: genitiu

impf: [pretèrit] imperfet

IMP: imperatiu

ind: indefinit

int: interrogatiu

interj: interjecció

m: masculí

MITJ: (en) veu mitjana

n: neutre

nom: nominatiu

OR: oració

OPT: optatiu

partíc: partícula

PART: participi

PASS (en) veu passiva

pf: perfet

pl: plural

plpf: plusquamperfet

poss: possessiu

prep: preposició

pres: present

rel: relatiu

sg: singular

SUB: subordinada

Subj: subjecte

SUBJ: subjuntiu

subst : substantiu

V: verb

voc: vocatiu

L'alfabet grec

Des de l'època clàssica ^[1], l'alfabet grec consta de 24 signes, 7 vocals i 17 consonants. Els grecs elaboraren el seu alfabet a partir de l'adaptació d'un sil·labari ^[2] semític: aquesta adaptació passà per convertir els signes semítics que representaven síl·labes en lletres que representarien els diversos fonemes de la llengua grega.

La següent taula recull la grafia en majúscula i en minúscula de cadascuna de les lletres, el seu nom en grec i indicacions sobre la seva pronunciació reconstruïda ^[3]:

Majúscules	Minúscules	Nom	Pronunciació
A	α	alfa	a
B	β	beta	b
Γ	γ	gamma	g (ga, gue, gui, go,gu)
Δ	δ	delta	d
E	ε	èpsilon	e
Z	ζ	dzeta	dz (= z italiana)
H	η	eta	e
Θ	θ	theta	th (= z castellana)
I	ι	iota	i
K	κ	kappa	k

Λ	λ	lambda	l
Μ	μ	mi	m
Ν	ν	ni	n
Ξ	ξ	xi	ks
Ο	ο	òmicron	o
Π	π	pi	p
Ρ	ρ	ro	r
Σ	Inicial o interior σ/ final ς ^[4]	sigma	s
Τ	τ	tau	t
Υ	υ	ípsilon	• ü (u francesa o ü alemanya) si no va precedida de cap vocal • u quan forma diftong amb α, ε (αυ, ευ > au, eu) • el diftong ou es pronuncia u
Φ	φ	fi	f
Χ	χ	khi	kh (=j castellana)
Ψ	ψ	psi	ps
Ω	ω	omega	o

Algunes notes sobre pronunciació

Cal parar atenció en els següents aspectes:

1. La **gamma** (Γ /γ) s'articula sempre com una velar sorda, és de dir, com la *g* catalana de la sèrie *ga, gue, gui, go, gu*. Ex.: γαῖα es pronuncia “gáia”, γέρον es pronuncia “guéron”, γίγας es llegeix "guígas".

Davant de consonant gutural (γ,κ,χ), la gamma es pronuncia *n*. Ex.: ἄγγελος es pronuncia “ánguel·los”, ἐγκώμιον es llegirà "enkómion".

2. Dues **lambdes seguides** (λλ) es pronuncien com la doble *l* italiana (*allenatore*) o la *ela geminada* d'alguns parlars baleàrics (*al·lot*). Ex.: πολλά es pronuncia “pol·lá”, tot marcant la presència de dues *l*.

3. Com s'ha avançat a la taula, l'**ípsilon**, es pronuncia de tres maneres diferents segons el context fonètic:

1. Com la ü francesa o ü alemanya ^[5] si no va seguida de cap vocal. Ex.: πολύς es pronuncia “polüs”. En cas que hom tingui dificultats per reproduir aquest fonema vocàlic, es tolera pronunciar-la com una *i* ("polís").

2. Com *u* semivocàlica quan forma diftongs amb α, ε: és a dir, **αυ** es pronuncia "au", **ευ** > es pronuncia "eu". Ex.: ταῦτα es llegirà “taúta”; εὐγενής, “euguenés”.

3. El diftong **ου** es considera un dígraf i es pronuncia *u*. Ex.: Οὐρανός es llegeix “Uranós”.

NOTES

[1] En estadis anteriors de l'alfabet grec s'incloïa una lletra anomenada **wau** o **digamma**. La seva grafia en majúscula era F, i en minúscula Ϝ. El grec clàssic tan sols la utilitza com a signe numèric per al sis (originàriament ocuparia la sisena posició en l'alfabet). Retornarem a aquesta lletra quan expliquem la tercera declinació. Apuntem, també, l'existència en un estrat primitiu de l'alfabet d'altres dues lletres que en època clàssica ja només s'empraven com a signes numèrics: **qoppa** (Ϟ) i **sampi** (Ϛ).

[2] Recorda el que s'explica sobre els tipus d'escriptura (ideogràfics, sil·làbics i fonètics) als apunts de cultura d'aquest lliurament ([_El grec entre les llengües indoeuropees](#), cap. 2.1).

[3] No hi ha un consens unívoc sobre com s'ha de llegir el grec antic. Nosaltres proposem de seguir la proposta de l'humanista Erasme de Rotterdam (s. XV-XVI). La pronúncia erasmiana mira de reconstruir la fonètica del grec parlat a Atenes en època clàssica (s. V i IV aC). Val a dir que aquest sistema de lectura difereix força del del grec modern, que és la continuació del grec medieval o bizantí. Si tens curiositat per saber com es pronuncia el grec modern, fes un cop d'ull a l'apèndix [sobre la pronunciació del grec modern](#), inclòs al final d'aquests apunts.

[4] La sigma té dues grafies diferents; s'empra l'una o l'altra segons si apareix en posició inicial o interior de paraula (σ) o en posició final (ς). Ex.: σῶμα, λύουσ iv, però en canvi νεανίας.

[5] Com s'acaba d'assenyalar, aquesta vocal ü arrodonida o labialitzada és present en llengües modernes com el francès (*rue*) o l'alemany (*Führer*). Per articular aquesta vocal, cal arrodonint els llavis com si s'anés a pronunciar una *u* i, sense variar la posició dels llavis, produir una *i*. Per tal que et facis una idea del so, pots clicar sobre les paraules franceses *rue* i *avenue* (són enllaços al diccionari on-line *WordReference*) i escoltar com sona la vocal *u* en tots dos mots.

Vocals, diftongs i consonants

Vocals

Un fet fonamental de la fonologia del grec antic és la **quantitat vocàlica**, és a dir, l'existència d'una variant llarga i una altra curta per a cada vocal. En la llengua oral, els grecs marcarien clarament la diferència en la pronúncia: les vocals llargues tenien una major duració que les breus ^[1]. En l'escriptura, la distinció és representada gràficament només en el cas de les vocals **ε** i la **ο**: l'èpsilon (ε) i l'òmicron (ο) són breus; l'eta (η) i l'omega (ω) són llargues ^[2].

Diftongs

Tots els diftongs del grec antic eren decreixents, això és, estan formats per una vocal forta (α , ε , ο) + vocal feble (ι , υ)^[3]. Per tant, els diftongs existents en grec eren^[4]:

1. Amb les vocals fortes breus:

αι, ει, οι

αυ, ευ, ου

2. Amb les vocals fortes llargues:

α, η, ω

(La iota dels diftongs amb vocal forta llarga s'escriu en minúscules sota la vocal, i per això rep el nom de **iota subscripta**. En majúscules s'escriu al costat de la vocal. En cap dels dos casos no es pronuncia).

Consonants

L'alfabet grec consta de 17 consonants, de les quals 14 són simples i 3 dobles. Les consonants simples es classifiquen en ^[5]:

1. **Oclusives o mudes**, anomenades així perquè no es poden pronunciar sense ajut d'una vocal. Segons l'òrgan o punt d'articulació (labials, dentals i velars o guturals)^[6] i el mode d'articulació (sordes, sonores)^[7] , es divideixen en:

	Labials	Dentals	Velars o guturals
Sonores	β	δ	γ
Sordes	π	τ	κ
Aspirades	φ	θ	χ

Per tal de recordar-les, resulta molt útil aquesta regla mnemotècnica que possiblement ja coneguis. Cadascuna de les següents paraules recull en ordre (labial - dental - velar) les tres oclusives que es corresponen als tres modes d'articulació:

sonores: **bode ga**

sordes: **peta ca**

aspirades: **forcej eo** (en castellà, perquè el català no té el so de la *jota*).

2. Líquides: λ, μ, ν, ρ

La μ i la ν s'anomenen també nasals. Per a recordar tota la sèrie de les consonàntics líquides del grec, es pot fer servir la paraula castellana **limonero**.

3. Sibilant. Només en té una, la sigma, amb doble grafia segons aparegui en posició inicial o interior (σ) o en posició final (ς).

4. Dobles: ψ, ζ, ξ. Són resultat de la contracció d'una consonant oclusiva + sigma, o sigui:

ψ = labial + sigma

ζ = dental + sigma

ξ = gutural + sigma

NOTES

[1] No és necessari que intentis reproduir la quantitat vocàlica quan llegeixis en grec antic. D'altra banda, val a dir que la qüantitat vocàlica és un tret fonològic conegut per altres llengües antigues (com ara el llatí i el sànscrit) i modernes (cas de l'hongarès i, en part, l'anglès i l'alemany). Val a dir que el grec modern ja no fa distinció entre vocals llargues i breus.

[2] Si volem diferenciar la quantitat en la grafia de l'alfa, la iota o la ípsilon, hem d'utilitzar un signe convencional, també emprat en llatí: Una ratlla horitzontal (anomenat *macron*) sobre la vocal llarga ($\bar{\alpha}$) i un semicercle ($\tilde{\iota}$) sobre la vocal breu.

[3] Com que es tracta de formants de diftongs, és més apropiat referir-se a aquestes i u no com a vocals, sinó com a semivocals. Tanmateix, aquesta és una qüestió bàsicament terminològica; no cal que li donis més importància.

[4] Caldria incloure a l'elenc el diftong **ui**, que d'altra banda no és present en gaires paraules.

[5] En aquest moment del curs, no cal que t'aprenguis de memòria la classificació de les consonants. Si que ho necessitaràs, però, quan s'estudiï la tercera declinació i el futur d'indicatiu.

[6] El punt o òrgan d'articulació ve definit pel lloc en què l'aire projectat en pronunciar l'oclusiva es troba amb un obstacle: als llavis (**labials**), a les dents (**dentals**) o al vel del paladar (**velars**). En la tradició gramatical, no és estrany que les velars s'anomenin, també, **guturals**.

[7] És **sonor** tot fonema en l'articulació del qual participen les cordes vocals. És **sord** el fonema que s'articula sense la intervenció de les cordes.

Esperits, accents, signes de puntuació, apòstrof i coronis

Esperits

Esperit. El grec antic disposa d'un signe anomenat esperit, que se situa sobre la vocal inicial de la paraula o sobre la segona vocal si la paraula comença amb un diftong. Amb l'esperit es marca si aquesta vocal o diftong s'ha de pronunciar amb una aspiració inicial o no. Hi ha, doncs, dos tipus d'esperit:

- **Esperit suau.** S'escriu com una coma (o una c invertida), i no es pronuncia. Per exemple: ἀντί (que es llegeix “antí”), αὐτός (pronunciat “autós”).
- **Esperit aspre.** S'escriu com una coma a l'inrevés (o una petita c), i es pronuncia amb una lleu aspiració que no arriba al so de la jota castellana; més aviat s'assemblaria a la pronuncia de la *h* inicial de l'anglès (*him*, *house*, *horse*, etc.). Per exemple: ἡμέρα (llegit “heméra”), οὔτος (llegit "hútos") ^[1].

Pel que fa a la col·locació de l'esperit, cal tenir present el següent:

-

- L'esperit apareix a l'esquerra de la vocal quan aquesta és una majúscula: Ἡμέρα, Ὀδός.
- Quan coincideixen esperit i accent sobre una mateixa vocal, primer es col·loca l'esperit i després l'accent si aquest és agut o greu (ἄμορφος, ὥσπερ); en canvi, si l'accent és circumflex, l'esperit se situa a sota de l'accent (οὔτος, ὤνος).
- Sobre la ρ inicial va sempre un esperit aspre, que representaria la romanalla d'una antiga aspiració. Per exemple: ῥήτωρ.

Accents

El grec té tres accents: agut (´), greu (`) i circumflex (˘). Situats sobre la vocal α, els tres accents es veuen així: ᾱ, ᾶ, ᾷ.

A les notes al peu d'aquesta pàgina, et deixem unes observacions sobre la natura de l'accent grec ^[2] i sobre com són seleccionats segons el tipus de vocal i la seva col·locació ^[3]. A efectes pràctics, l'únic que has de tenir present és que pràcticament tots els mots grecs duen un accent; per tant, quan llegim el grec antic, no hauríem d'equivocar-nos mai a l'hora de situar la síl·laba tònica de les paraules.

Signes de puntuació

A més de la coma i del punt, que són iguals que en les nostres llengües, el grec té alguns signes ortogràfics diferents. Són aquests:

- El **punt volat** (situat com indica el seu nom en la part superior de la línia d'escriptura i no en la part inferior). Equival al nostre punt i coma o als dos punts. Per exemple:

Σιγῶ· ἀκούω· τέλος ἀναβαίνω = “Callo; escolto; finalment pujo”.

Αὐτὸς εἶπε· εἰμι φιλόσοφος = “Ell va dir: sóc un filòsof”.

- En grec, el **punt i coma** és el signe de la interrogació. Per exemple:

Ἀκούεις; = Que sents?

Ἐστὶν ἡ μήτηρ; Que hi és la mare?

Altres signes gràfics: apòstrof i coronis

En grec hi ha altres dos signes freqüents, per indicar l'elisió d'una vocal i la contracció de vocals, respectivament l'apòstrof ^[4] i la coronis ^[5].

NOTES

[1] L'esperit aspre tot sovint ha deixat en les paraules de la nostra llengua derivades del grec una *h* inicial. Per exemple, ἡμέρα, que significa “dia”, dóna derivats com “hemeroteca”, i el nom propi Ἑκτωρ es transcriu per "Hèctor".

[2] Sembla que l'accent del grec no era d'intensitat, com el nostre, sinó tonal; és a dir, consistia en l'elevació o depressió del to, com succeeix per exemple en les notes musicals. L'accent agut es pronunciava doncs amb una pujada del to. L'accent greu, amb una baixada del to. L'accent circumflex, amb una pujada i una baixada successiva (per això, aquest darrer només podia anar sobre una vocal llarga o un diftong: sobre una vocal breu no dóna marge a fer els dos moviment tonals). Com que nosaltres no estem habituats a aquest tipus d'accent musical, nosaltres el pronunciarem com si simplement fos un accent d'intensitat (és a dir, l'usarem per marcar la síl·laba tònica del mot).

[3] Sobre la selecció dels tres tipus d'accents:

a. L'accent agut pot anar sobre la vocal d'una de les tres últimes síl·labes d'una paraula, siguin llargues o breus. Ara bé, per què vagi sobre l'antepenúltima, l'última ha de ser breu. Per ex.: ἄνθρωπος, 'home, ésser humà'; ἡμέρα 'dia'; ἀγαθός, 'bo'.

b. L'ús de l'accent greu es limita com a substitut de l'accent agut en síl·laba final de paraula no seguida de signe de puntuació. Per ex.: ἀγαθὸς καὶ καλός ('bo i bonic').

c. L'accent circumflex només pot anar sobre una vocal situada a l'última o la penúltima síl·laba quan aquestes siguin llargues per naturalesa. Cal afegir que només pot recaure en la penúltima si l'última és breu. Per ex.: νῆσος ('illa'), però νήσων ('de les illes').

[4] Com en català, francès, anglès i en tantes d'altres llengües, en grec existeix l' **apòstrof**. S'usa per indicar la desaparició (o no realització fonètica) d'una vocal a final de mot quan entra en contacte amb la vocal inicial del mot següent: κατ' αὐτόν (< κατὰ αὐτόν), μήτ' ἐγώ (< μήτε ἐγώ).

[5] La **coronis** indica la crasi o fusió de dues paraules quan l'una acaba i l'altra comença per vocal. Té la mateixa forma que l'esperit suau , però a diferència d'aquest apareix sempre sobre una vocal no inicial: τάγαθά (= τὰ ἀγαθὰ).

Com reconèixer la quantitat vocàlica

Per a saber la classe i el lloc de l'accent s'ha d'atendre a la quantitat de les síl·labes. Per a això, de moment basta saber aquests dos principis bàsics:

1. Una síl·laba és llarga per naturalesa quan conté una vocal llarga o un diftong.
2. Una síl·laba és llarga per posició si conté una vocal breu seguida de dues o més consonants o d'una consonant doble. Per ex.: σε μνός, ἄξιος.

En grec hi ha bastants paraules enclítiqes, és a dir, que fan recaure el seu accent en la paraula anterior, de manera que es troben dos accents en el mateix vocable: un, el propi, i l'altre el de l'enclítica següent. Una de les enclítiqes més emprades és la conjunció copulativa τε (= i): Ἀχιλλεὺς Πάτροκλός τε (= *Aquil·les i Pàtrocle*).

Sobre la pronúncia del grec modern

Sistema vocàlic

1. El fet més notable en l'evolució fonètica del grec antic al modern és un fenomen conegut com a **iotacisme**. En un moment no del tot precís de la història de la llengua grega, el iotacisme comporta que tot un plegat de vocals i diftongs passin a articular-se com la iota, és a dir, amb el so d'una *i*. Concretament, van quedar afectats pel iotacisme les vocals **η**, **υ** i els antics diftongs **ει**, **οι**, **ιυ**. Per tant:
 - Εἰρήνη ('pau') es pronuncia 'iríni'.
 - Οἰκογένεια ('família') es pronuncia 'icoyénia'
 - Ημιυπόγειο (semisoterrani) es llegeix 'imipóγιο'.
2. Es van perdre les quantitats vocàliques, de manera que en grec modern no es fa cap diferència en la pronúncia de les vocals **ο** i **ω**.
3. El diftong **ου** se segueix pronunciant com [u], com presumiblement ja succeiria en grec clàssic. En canvi, l'antic diftong **αι** es monoftonga i s'articula com una vocal e (per exemple Αἴγυπτος = 'éguiptos').
4. Els diftongs **αυ** i **ευ** consonantitzen el seu element semivocàlic i passa a pronunciar-se com una [f] davant de consonant sorda i com una [v] davant de consonant sonora o vocals. Exemples:
 - Ευαγγέλιο ('evangeli') = 'evanguélio'; ρεύμα ('corrent') = 'révma', εύκολος ('fàcil') = 'éfkolos'.
 - θαύμα ('meravella') = 'závma', αυτό ('això') = 'aftó.
5. Es perd l'**aspiració inicial** que en l'escriptura era assenyalada per l'escrit aspre. De fet, el sistema d'accentuació a hores d'ara d'ús més comú en grec modern no grafia els esperits, i redueix els tres antics accents gràfics a un de sol (el qual marca la síl·laba tònica de tota les paraules menys dels monosíl·labs [\[1\]](#)).

Sistema consonàntic

1. La consonant **γ** té dues diverses articulacions segons la vocal que dugui al darrera: davant de α, o, ou conserva el so del grec clàssic (oclusiva velar sonora, com al català *gat*, *gos* o *gust*). En canvi, davant de les vocals amb so e o i, tenen una articulació més o menys propera a la de la semiconsonant castellana *y* (exemple, γερμανός es pronunciaria com en cast. 'yermanós'; Γιώργος, com en cast. 'Yórgos').
2. La consonant **χ** es pronuncia com la *j* castellana quan va seguida de les vocals α, o, ou. Quan la trobem davant dels sons vocàlics e i i, la seva articulació és més suau que la de la *j* de l'espanyol castellà estàndard.
3. La major part de les consonants oclusives sonores van passar a articular-se com a africades. Així, les grafies **β** i **δ** en grec modern representen, respectivament, el so [v] i [ð] ^[2]. Per tant, Βουλγαρία es pronuncia 'vulgaría'; δαίμονας s'articula 'démonas'.
4. Paral·lelament, el grec va haver de trobar la manera de representar les consonants oclusives sonores que es conservaven en alguns mots patrimonials o que havien estades introduïdes a través d'estrangerismes. Es va recórrer a l'ús de dígrafs. **μπ** per representar el so de [b] (ex: μπάλα = 'bála'), **ντ** per al so de [d] (ex: ντομάτα = 'domáta') i **γκ** per al fonema [g] (ex: γκολ = 'gol').
5. D'altres vegades, en els grups **μπ** i **ντ** es pot pronunciar també el seu primer element nasal. Per exemple: Όλυμπος (= 'ólimbos'), πέντε ('pénde').
6. La consonant **ζ** es pronuncia com una essa sonora. ζωή es llegiria com el català 'zoí'. El grup **τσ** σ'articula *ts* (ex: βιολοντσέλο) 'violontsélo') i **τζ**, com el grup *tz* del català (ex: τζατζίκι = 'tztatzíki') ^[3].
7. Com ja passava en grec clàssic, també s'articula amb so nasal el primer element dels grups intervocàlics **γγ**, **γκ** i **γχ**. Exemples: Αγγλία (= 'anglía'), έλεγχος ('élenjos' amb pronunciació castellana de la j).

NOTES

[1] Les paraules monosil·làbiques només poden dur accent per raons diacrítiques.

[2] Similar a la consonant inicial del mot anglès *this*, o a la *d* intervocàlica del català *roda*.

[3] També s'usa el dígraf τζ per traslladar el so fricatiu palatal d'estrangerismes com ara τζιβ (= angl. 'jean').

Mots variables i mots invariables

Les diferents categories de paraules del grec es poden classificar en variables i invariables, segons si presenten o no [flexió morfològica](#).

1. Els **mots invariables** són les preposicions, les conjuncions, els adverbis i les interjeccions. Anomenem invariables les paraules que no presenten cap tipus de variació en la seva forma que indiqui gènere, cas, nombre, persona, temps o mode verbal, etc.
2. Els **mots variables**, en canvi, són aquells susceptibles de variar la seva forma per indicar determinats accidents gramaticals. S'organitzen en dos grans grups, els que tenen **flexió nominal** i el que són afectats per la **flexió verbal**.

2.1. Els mots amb **flexió nominal** són els **substantius**, **adjectius**, **determinants** i **pronoms** ^[1]. Prenent el català com a exemple, la flexió nominal implica variacions en la part final d'aquests mots per indicar els següents accidents gramaticals: **gènere** (masculí o femení) i **nombre** (singular o plural) ^[2]. Pel que fa al grec antic, de moment tan sols avancem que la flexió nominal és notablement més rica que en català o castellà, ja que inclou un tercer gènere (el neutre) i un tercer accident (el **cas**, del qual parlarem *in extenso* al [capítol 1.6](#) d'aquest llibre i, sobretot, al [Tutorial: anàlisi morfosintàctica i traducció del grec](#) , que tens entre els *Recursos de la matèria*).

Es diu **declinació** al conjunt de variacions formals que experimenta un nom per adequar-se als diversos accidents gramaticals que poden afectar-lo (gènere, nombre i cas).

2.2. La **flexió verbal** afecta els verbs. És en virtut de la flexió verbal que els verbs presenten variacions per indicar els accidents gramaticals de cada forma verbal concreta. En grec, com en català, els principals accidents gramaticals verbals són **persona**, **nombre**, **temps**, **mode** i **veu**.

El conjunt de variacions formals experimentades per un verb determinat per adequar-se als accidents gramaticals que s'acaben d'esmentar, s'anomena **conjugació**.

NOTES:

[1] Es poden afegir en aquest elenc algunes de les formes nominals del verb, com ara els participis (que no s'estudien en aquest bloc).

[2] Pel que fa a la pervivència en grec clàssic d'un tercer nombre (el dual), vid. el [capítol 1.5.\(Accidents gramaticals del nom \(1\): gènere i nombre\)](#) d'aquests apunts.

Accidents gramaticals del nom - Gènere i nombre

Els accidents gramaticals del nom en grec són el **nombre**, el **gènere** i el **cas**. Els dos primers són comuns al català. El cas, en canvi, demana una explicació més detallada, que trobaràs en el proper capítol d'aquest llibre d'apunts.

- **Nombre.** El grec antic va conèixer tres nombres: **singular**, **dual** i **plural**. En origen, el dual s'emprava per designar elements aparellats, com ara "els dos ulls", "les dues mans", etc. Tanmateix, en el grec d'època clàssica (que és el que estudiem al batxillerat) el dual pràcticament ja havia desaparegut. En resulta, doncs, una distribució de dos nombres, anàloga a la del català o castellà, en la qual el singular s'usa per referir-se a un sol individu o element (ésser viu, objecte, sentiment, idea, etc.), mentre que el plural s'utilitza per referir-se a un grup de dos o més elements iguals.
- **Gènere.** El gènere és un accident inherent al substantiu: cada substantiu té, en principi, un gènere determinat (en català, **masculí** o **femení**). En canvi, els adjectius i els pronoms tot sovint tenen formes diverses per adequar-se als diferents gèneres.

Igual que en llatí, en sànscrit o en alemany, el grec antic (i també el modern), a més del masculí i el femení, compta amb un tercer gènere: el **neutre**. Sembla que originàriament el gènere neutre s'especialitzaria per als substantius no animats, mentre que els substantius animats es dividrien en masculins i femenins. La realitat, però, és que l'evolució específica de cada llengua sempre porta a una distribució un punt arbitrària dels gèneres.

Accidents gramaticals del nom - El cas

Al costat del gènere i el nombre, el grec coneix un tercer accident gramatical del nom, el cas, pràcticament desconegut en la major part de les llengües romàniques, entre elles el català ^[1].

En les llengües amb flexió nominal, el **cas** és un accident gramatical que consisteix a variar la terminació del nom per així indicar la funció gramatical que aquest realitza dins l'oració.

En grec antic coneixia **cinc casos** ^[2], cadascun dels quals s'associa a determinades funcions sintàctiques pròpies del nom. Aquests cinc casos s'anomenen:

-
- nominatiu
- vocatiu
- acusatiu
- genitiu

- datiu

A més, hi haurà formes diferents per als casos en els dos nombres, és a dir, en singular i plural ^[3].

A fi d'introduir conceptes bàsics en la flexió dels noms, prenem com a exemple el substantiu grec *λίθος* ('pedra'). En grec, tot substantiu variable es pot descompondre en dos formants. Hi ha un formant base (en principi invariable i portador del significat lèxic del mot), que en l'exemple és *λίθ-*. Per tal de completar la flexió del nom, a aquesta **base** ^[4] s'ha d'afegir un morfema (sufix) que es pot anomenar **terminació de cas** ^[5]. Aquest sufix indica el cas en què està flexionat el nom (i, consegüentment, la seva funció sintàctica). El conjunt de les formes que pren un nom en tots els seus casos s'anomena **declinació**.

NOTES:

^[1] Entre les llengües romàniques, tan sols el romanès i algunes variants dialectals retoromàniques conserven part de la declinació nominal llatina en els seus substantius. En els restants parlars romànics (entre ells, el català i el castellà), a penes sobreviuen minses romanalles de l'antic sistema de casos llatins, principalment en la flexió d'alguns pronoms. Fora de l'àmbit lingüístic romànic, el cas és un accident més comú del que sembla, tant en llengües antigues (llatí, sànscrit, etc.) com en moltes de modernes (alemany, rus, grec modern, etc.).

^[2] Com a curiositat, apuntem que el grec modern pràcticament ja ha perdut el datiu: només s'emptra en expressions lexicalitzades de regust més aviat arcaïtzant.

^[3] Com s'ha explicat al capítol precedent, en aquest curs no estudiarem el nombre dual, d'ús molt minvat en grec clàssic.

^[4] Al llarg del curs, pots trobar que en comptes de base en parlem del **tema** com a primer formant d'una forma nominal.

^[5] De vegades, en parlarem també de **desinències**. Tanmateix, no et preocupis ara d'aquestes qüestions terminològiques (la diferència entre base lexical i tema, o entre terminació de cas i desinència). A efectes pràctics, veuràs que cada forma nominal flexionada sempre es pot interpretar com la unió de dos formants, independentment del nom precís que aquests hagin de rebre.

Enunciats dels mots - Ús del diccionari

SUBSTANTIUS

- Als glossaris i diccionaris, els substantius es poden identificar perquè just després de l'enunciat se sol trobar escrit un indicador del seu gènere (*m* , *f* o *n*). Normalment el gènere s'assenyala amb l'article (en cas nominatiu).

Per exemple:

λόγος -ου (ὁ): 'paraula'.

ἡμέρα -ας (ἡ): 'dia'

σῶμα -ατος (τό): 'cos'.

La presència de l'article masculí al final de l'enunciat del mot λόγος ens informa que aquest substantiu és masculí. El mateix succeeix amb ἡμέρα (femení, com l'article ἡ) i amb σῶμα (neutre, igual que l'article τό).

- Si un determinat mot és un *plurale tantum* (és a dir, un substantiu que s'usa sempre en plural), al final del seu enunciat trobarem el nominatiu plural de l'article del gènere al qual pertany.

Exemple:

Ἀθῆναι -ῶν (αἱ): 'Atenes'. [αἱ = femení plural]

ADJECTIUS

- Es reconeixen perquè a continuació de l'enunciat no duen cap indicador: ni de categoria gramatical (*adv* ., *conj* ., etc.) ni de gènere (*m* , *f* , *n*).

Exemples:

καλός -ή -όν: 'bo'.

ἄδικος -ον: 'injust'.

ἀληθής -ές: 'vertader, veraç, cert'.

γλυκύς γλυκεῖα γλυκύ: 'dolç'.

πᾶς πᾶσα πᾶν: 'tot'.

VERBS

- Tots els verbs grecs (tret d'uns pocs defectius) s'enuncien amb la primera persona del present d'indicatiu. En la veu activa, les úniques desinències possibles per a aquesta persona són **-ω** i **-μι**. Més endavant, caldrà afegir a aquestes dues terminacions de la veu activa la desinència de primera persona del present mig passiu: **-μαι**.

Exemples:

λύω: 'deslligar, resoldre'.

τιμάω: 'honorar'.

δίδωμι: 'donar'.

ἔρχομαι: 'anar, venir'.

MOTS INVARIABLES

- Als lèxics i diccionaris és habitual trobar darrere de l'enunciat d'un mot invariable una abreviatura que assenyala a quina categoria gramatical pertany: adverbí (**adv.**), preposició (**prep.**), conjunció (**conj.**), interjecció (**intj.**), etc. Cal tenir present que moltes **preposicions** gregues també poden ser **adverbis**. Per tant, quan trobis en un glossari una paraula que es presenti com adverbí, continua llegint-ne l'entrada, perquè és possible que més endavant s'indiqui que també és una preposició.
- A les entrades referents a preposicions sempre es precisa el cas o els casos que regeix: acusatiu, gentiu, datiu.

Exemple:

κατά **ADV.** avall, totalment || **PREP.:** a) *amb gen.* de, de dalt, des de dalt [...]; b) *amb ac.* sobre, a, en, per, al llarg de, del costat de, enfront de [...]

L'ARTICLE

Cas	Singular			Plural		
	Masc (el)	Fem (la)	Neutre	Masc (els)	Fem (les)	Neutre
Nominatiu	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
Acusatiu	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά
Genitiu	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
Datiu	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς

A grans trets, l'article grec és equivalent a l'article determinat català (*el, la, els, les*). Amb tot, hi ha algunes diferències que cal fer notar:

1. L'article grec disposa d'un tercer gènere altament operatiu, el neutre.

Òbviament, els substantius grecs no han de tenir el mateix gènere en grec que en català o castellà. Per exemple, una paraula femenina en català com ara *la mort*, en grec és masculina: ὁ θάνατος. En totes les llengües, la selecció de gènere de molts substantius és una qüestió relativament arbitrària.

D'altra banda, si els objectes de la realitat en català són designats per substantius bé masculins bé femenins, en grec cal afegir el tercer gènere , el neutre, amb el qual seran designats determinats substantius, tot sovint sense que es puguin adduir raons clares que expliquin la tria d'aquest gènere.

2. L'article grec declina en quatre casos, ja que no té vocatiu. Com que la funció de l'article és determinar un element nominal (normalment un substantiu), l'article i el nom al qual determina han de concertar en gènere, nombre i cas. Això resulta molt útil a l'hora de traduir, sobretot quan comencem a estudiar grec: si coneixem la declinació de l'article, podem saber el cas i el nombre del substantiu al qual acompanya.
3. En grec antic no existeix article indeterminat (cat. *un, una, uns, unes*).

Casos / Funcions

Casos / Funcions

1) PRINCIPALS FUNCIONS DEL CASOS

Nom del cas	Funcions sintàctiques
Nominatiu (Nom.)	Subjecte (Subj) i Atribut (Atr)
Vocatiu (Voc.)	Apel·lació (Apel)
Acusatiu (Ac.)	Complement directe (CD) i complement circumstancial (CC)
Genitiu (Gen.)	Complement del nom (CN) i complement circumstancial (CC)
Datiu (Dat.)	Complement indirecte (CI) i complement circumstancial (CC)

EL SUBSTANTIU: Tres declinacions

Els substantius grecs s'organitzen en tres declinacions:

- **Primera declinació.** Inclou substantius femenins i masculins:
 - Femenins. Fan el nominatiu singular en -α o -η i el genitiu singular en -ας o -ης.

- Masculins. Fan el nominatiu singular en -ας o -ης i el genitiu singular en **-ου**.

- **Segona declinació.** El genitiu singular sempre és **-ου**. Reuneix dues classes de substantius:

- Masculins (i alguns femenins), amb nominatiu singular -ος.

- Neutres, amb nominatiu singular -ov.

- **Tercera declinació.**

- Aplega diversos tipus de substantius.

- El genitiu singular pot ser **-ος**, **-ους** o **-εως**.

Segona declinació

Segona declinació

La segona declinació (també dita declinació temàtica) comprèn dos tipus de mots:

- Amb nominatiu en **-ος**. Tot i haver-hi alguns noms femenins^[1], la majoria pertany al gènere masculí.
- Amb nominatiu en **-ov**. Són tots substantius neutres.

	Tipus masculí/femení		Tipus neutre	
	λόγος -ου (ό): 'paraula, discurs'. (base: λογ-)		ρόδov -ou (τό) : 'rosa'. (base: ροδ-)	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nom.	ό λόγος	οί λόγοι	τò ρόδov	τὰ ρόδα
Voc.	λόγε	λόγοι	ρόδov	ρόδα
Acus.	τὸν λόγον	τούς λόγους	τò ρόδov	τὰ ρόδα
Gen.	τοῦ λόγου	τῶν λόγων	τοῦ ρόδov	τῶν ρόδov

Dat.	τῷ λόγῳ	τοῖς λόγοις	τῷ ῥόδῳ	τοῖς ῥόδοις
------	---------	-------------	---------	-------------

NOTES:
[1] Són femenins, per exemple, els substantius **νήσος -ου (ή)**, 'illa'; **νόσος -ου (ή)**, 'malaltia'; **ὁδός -οῦ (ή)**, 'camí'; **παρθένος -ου (ή)**: 'donzella', etc. Resulten fàcils de reconèixer gràcies a l'article femení que acompanya l'enunciat.

Primera declinació

Primera declinació

Substantius femenins

Els substantius femenins de la primera declinació s'organitzen en tres subtipus:

- Temes en -η.
- Temes en -α pura.
- Temes en -α impura.

Per distingir un tema en **α pura** d'un tema en **α impura** cal parar esment en la lletra que precedeix la α.

- Si davant la α trobem la consonant **ρ** o les vocals **ι** o **ε**, el substantiu pertany a la categoria α pura.
- Si la α és precedida per qualsevol lletra diferent a ρ, ι, ε, el substantiu pertany al tipus α impura.

1) Temes femenins en -η. Les seves desinències són idèntiques a les de l'article femení.

Tema en -η νίκη -ης (ή): 'victòria'.			
		Singular	Plural
Nominatiu	ή νίκη	αι νικαι	

Vocatiu	νίκη	νίκαι
Acusatiu	τὴν νίκην	τάς νίκας
Genitiu	τῆς νίκης	τῶν νικῶν
Datiu	τῇ νίκη	ταῖς νίκαις

2) Temes femenins en -α pura. En el plural, les desinències són idèntiques a les de l'article femení. En singular, quan l'article presenta una -η, la desinència duu una -α.

	Tema en -α pura ἡμέρα -ας (ῆ): 'dia'.	
	Singular	Plural
Nominatiu	ῆ ἡμέρα	αἱ ἡμέραι
Vocatiu	ἡμέρα	ἡμέραι
Acusatiu	τὴν ἡμέραν	τάς ἡμέρας
Genitiu	τῆς ἡμέρας	τῶν ἡμερῶν
Datiu	τῇ ἡμέρᾳ	ταῖς ἡμέραις

3) Temes femenins en -α impura. De nou, i com en tota la primera declinació, les desinències del plural són iguals que les de l'article femení. Al singular, els tres primers casos (nominatiu, vocatiu i acusatiu) prenen les desinències en -α, i els dos últims (genitiu i datiu) en -η.

Tema en -α pura δόξα -ης (ῆ): 'opinió'.
--

	Singular	Plural
Nominatiu	ἡ δόξα	αἱ δόξαι
Vocatiu	δόξα	δόξαι
Acusatiu	τὴν δόξαν	τὰς δόξας
Genitiu	τῆς δόξης	τῶν δοξῶν
Datiu	τῇ δόξῃ	ταῖς δόξαις

Substantius masculins

Els substantius masculins de la primera declinació es classifiquen dos dos grups:

- Temes amb nominatiu en -ας.
- Temes amb nominatiu en -ης.

4) Temes masculins de nominatiu en -ας.

	Tema amb nominatiu-ας νεανίας -ου (ὁ): 'jove'.	
	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ νεανίας	οἱ νεανίαι
Vocatiu	νεανία	νεανίαι
Acusatiu	τὸν νεανίαν	τοὺς νεανίας
Genitiu	τοῦ νεανίου	τῶν νεανιῶν

Datiu	τῷ νεανίᾳ	τοῖς νεανίαις
-------	-----------	---------------

5) Temes masculins de nominatiu en -ης.

Tema amb nominatiu -ης πολίτης -ου (ό): 'ciudadà'.		
	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ πολίτης	οἱ πολῖται
Vocatiu	πολίτα	πολίται
Acusatiu	τὸν πολίτην	τοὺς πολίτας
Genitiu	τοῦ πολίτου	τῶν πολιτῶν
Datiu	τῷ πολίτᾳ	τοῖς πολίταις

Particularitats de la flexió dels substantius masculins de la primera declinació:

- En el **plural**, tenen les desinències comunes a tots els noms de la primera conjugació (que coincideixen amb les terminacions de l'article femení).
- Per al **genitiu singular** prenen la terminació pròpia de la segona declinació: -ου.
- Els **nominatius** del **singular** són sigmàtics: presenten una -ς a la desinència.
- En la resta del casos del **singular**, els substantius de nominatiu **en -ας** segueixen el paradigma dels temes femenins en α pura. En canvi, el noms **en -ης** presenten una flexió un xic més complexa: desinències en α per al vocatiu i datiu, i en η per a l'acusatiu i datiu.

Tercera declinació

Tercera declinació

Dins la tercera declinació s'inclouen diversos tipus de substantius:

- Temes consonàntics:
 - Temes en consonant oclusiva (labial, velar i dental).
 - Temes en consonant líquida (λ, ρ).
 - Temes en consonant nasal (ν).
 - Temes acabats en ντ.
 - Temes en consonant sibilant σ (substantius monotemàtics i bitemàtics).
- Temes en vocal o diftong:
 - Temes en diftong ευ, αυ ^[1].
 - Temes en vocal feble (ι, υ).

Al primer bloc de Grec I, s'estudiaran tots els temes consonàntics menys els sibilants. La resta de paradigmes s'estudien al segon bloc.

Desinències generals

Les desinències comunes de la tercera declinació són les següents:

	Singular		Plural	
	Masc./ fem.	Neutre	Masc./fem.	Neutre
Nominatiu	-ς o allargament vocàlic	∅	-ες	-α
Vocatiu	∅ o allargament vocàlic	∅	-ες	-α
Acusatiu	-α ^[2]	∅	-ας ^[2]	-α
Genitiu	-ος		-ων	
Datiu	-ι		-σι(ν)	

La major dificultat de la tercera declinació rau en el fet que aquestes desinències poden patir diversos accidents fonètics quan entren en contacte amb el darrer fonema del tema. Per aquesta raó, s'aniran estudiant els diferents temes un a un per tal d'explicar amb detall les peculiaritats de cada tipus flexiu.

NOTES:

- [1] Es pot incloure dins aquest tipus els temes en diftong ou i oi (que no estudiarem).
- [2] Per als substantius masculins i femenins de tema en vocal feble, la desinència d'acusatiu singular és -v i la del plural -ς.

Temes en oclusiva: ...β/π/φ | ...δ/τ/θ | ...φ/θ/χ

Temes en oclusiva: ...β/π/φ | ...δ/τ/θ | ...φ/θ/χ

Les consonants oclusives del grec són:

	Labials	Dentals	Velars o guturals
Sonores	β	δ	γ
Sordes	π	τ	κ
Aspirades	φ	θ	χ

Temes en consonant oclusiva labial (β, π, φ)

Són substantius masculins o femenins.

- Fan el nominatiu i el vocatiu singular amb desinència -ς.
- Quan la consonant labial de final de tema es troba amb una -ς, el so resultant es grafia amb ψ (psi). Això passa al nominatiu i vocatiu singular i al datiu plural.

	Tema en labial	
	φλέψ φλεβός (ή): 'vena'. (tema: φλεβ-)	
	Singular	Plural
Nominatiu	ή φλέψ	αί φλέβες

Vocatiu	φλέψ	φλέβες
Acusatiu	τὴν φλέβα	τὰς φλέβας
Genitiu	τῆς φλεβός	τῶν φλεβῶν
Datiu	τῇ φλεβί	ταῖς φλεψί(ν)

Temes en consonant oclusiva velar (γ, κ, χ)

La seva flexió és semblant a la dels temes en consonant oclusiva labial. Es tracta de noms masculins i femenins.

- També fan el nominatiu i el vocatiu singular prenent la desinència -ς.
- Quan la consonant velar final de tema entra en contacte amb una -ς, el so resultant s'escriu amb ξ (ksi). Això s'ha de tenir en compte per al nominatiu i vocatiu singular i per al datiu plural.

	Tema en velar φύλαξ -ακος (ὁ): 'guardià'. (tema: φυλακ-)	
	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ φύλαξ	οἱ φύλακες
Vocatiu	φύλαξ	φύλακες
Acusatiu	τὸν φύλακα	τοὺς φύλακας
Genitiu	τοῦ φύλακος	τῶν φυλάκων
Datiu	τῷ φύλακι	τοῖς φύλαξι(ν)

Temes en consonant oclusiva dental (δ, τ, θ)

Comprèn dos paradigmes de declinació: un per als substantius masculins i femenins, un altre per als neutres. Per entendre la seva flexió, cal tenir present dues lleis fonètiques del grec antic:

- Tota dental desapareix quan va seguida d'una sibilant.

2. Tota dental a final de mot desapareix.

Substantius masculins i femenins

Atenent a la primera llei a dalt explicada, en la flexió d'aquests noms cal observar el següent:

- En el nominatiu i vocatiu singular, la desinència -ς fa caure la dental final del tema: *πατρίδ+ς >πατρίς.
- El mateix succeeix en el cas datiu plural: πατρίδ+σι(ν) > πατρίσι(ν).

	Tema en dental (masc./fem.)	
	πατρίς πατρίδος (ή): 'pàtria'.	
	(tema: πατριδ-)	
	Singular	Plural
	Nominatiu	ή πατρίς αἱ πατρίδες
	Vocatiu	πατρίς πατρίδες
	Acusatiu	τήν πατρίδα τὰς πατρίδας
	Genitiu	τῆς πατρίδος τῶν πατρίδων
	Datiu	τῇ πατρίδι ταῖς πατρίσι(ν)

Substantius neutres

- El nominatiu, vocatiu i acusatiu singular no tenen desinència, de manera que la dental del tema, com que queda a final de paraula, desapareix: σώματ+ø > σώμα [lleï 2].
- La dental del datiu plural cau en entrar en contacte amb la σ de la desinència: σώματ+σι(ν) > σώμασι(ν) [lleï 1].

	Tema en dental (neutre)	
	σῶμα -ατος (τό): 'cos'.	
	(tema: σωματ-)	
	Singular	Plural

Nominatiu	τό σῶμα	τά σώματα
Vocatiu	σῶμα	σώματα
Acusatiu	τό σῶμα	τά σώματα
Genitiu	τοῦ σώματος	τῶν σωμάτων
Datiu	τῷ σώματι	τοῖς σώμασι(ν)

Temes en líquida

Temes en líquida

Els temes en consonàntic líquida λ o ρ són especialment senzills d'aprendre, atès que no es produeix cap canvi fonètic quan s'ajunten tema i desinència.

Temes en λ

En grec antic coneixem un sol mot de tema acabat en -λ: ἅλς ἁλός, que significa originàriament 'sal' (i per metonímia, de vegades 'mar, oceà').

	Tema en λ ἅλς ἁλός (ὁ): 'sal; mar'. (tema: ἅλ-)			
	Singular		Plural	
Nominatiu	ὁ	ἅλς	οἱ	ἅλεις
Vocatiu	ἅλς		ἅλεις	
Acusatiu	τὸν	ἅλα	τοὺς	ἅλας
Genitiu	τοῦ	ἁλός	τῶν	ἁλῶν
Datiu	τῷ	ἁλί	τοῖς	ἁλσί(ν)

Temes en ρ

Per a aquest tipus flexiu trobem substantius masculins, femenins i neutres.

- Els substantius **masculins i femenins** no prenen la desinència -ς en el nominatiu, sinó que allarguen l'última vocal del tema (cas que aquesta vocal no sigui llarga) ^[1]. El vocatiu singular no duu cap desinència: és el tema pur.
- Els substantius **neutres** no solen tenir documentades formes per al plural.

	Tipus masculí/femeníρήτωρ -ορος (ὁ): 'orador'.tema: ρήτορ-		Tipus neutre νέκταρ -αρος (τό): 'nèctar'.tema: νεκταρ-	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ ρήτωρ	οἱ ρήτορες	τὸ νέκταρ	Plural no documentat
Vocatiu	ρήτορ	ρήτορες	νέκταρ	
Acusatiu	τὸν ρήτορα	τοὺς ρήτορας	τὸ νέκταρ	
Genitiu	τοῦ ρήτορος	τῶν ρητόρων	τοῦ νέκταρος	
Datiu	τῷ ρήτορι	τοῖς ρήτορσι(ν)	τῷ νέκταρι	

Temes en ρ amb síncope

Alguns substantius acabats en -τηρ (sovint referits a relacions de parentiu: πατήρ, 'pare'; μήτηρ, 'mare'; θυγάτηρ, 'filla', etc.) tenen una flexió un punt peculiar:

- Al genitiu i datiu singular perden la ε de la darrera síl·laba del tema ^[2].
- Al datiu plural també presenten la síncope i, a més, prenen la terminació -ασι(ν) ^[3].

Entre aquests substantius, ἀνὴρ representa un cas particular:

- La síncope és present en tots els casos menys en nominatiu i vocatiu singular.
- En tots els casos tret dels dos a dalt esmentats, s'intercala una δ eufònica entre la v i la ρ del tema ^[4].

-

	Tema ρ amb síncope πατήρ πατρός (ό): 'pare'.(tema: πατερ-)		άνήρ άνδρός (ό): 'home (mascle)'.(tema: άνερ-)	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ πατήρ	οἱ πατέρες	ὁ άνήρ	οἱ άνδρες
Vocatiu	πάτερ	πατέρες	άνερ	άνδρες
Acusatiu	τὸν πατέρα	τούς πατέρας	τὸν άνδρα	τούς άνδρας
Genitiu	τοῦ πατρός	τῶν πατέρων	τοῦ άνδρός	τῶν άνδρῶν
Datiu	τῷ πατρί	τοῖς πατράσι(ν)	τῷ άνδρί	τοῖς άνδράσι(ν)

NOTES:

- [1] A efectes gràfics, l'allargament només serà present en els temes en què la vocal de l'última síl·laba sigui ε o ο. Exemples: tema πατερ- > nom. sg. πατήρ; tema ῥητορ- > nom. sg. ῥήτωρ.
- [2] Aquest fenomen fonètic és conegut amb el nom de síncope pretònica. Té un equivalent en el català oral: quan es pronuncia *Tresa, *carbassa o *carmel en comptes de Teresa, carabassa i caramel.
- [3] L'alfa és un reforçament eufònic.
- [4] Un altre fenomen eufònic que no és estrany al català. Explicaria, per exemple, per què en català continental el mot *divenres* ha passat a *divendres*. Cal recordar que en parlars baleàrics la forma d'ús comú és encara l'arcaisme *divenres* (sense la *d* eufònica).

Temes en nasal: ...ν, i ...ντ

Temes en nasal: ...ν, i ...ντ

A l'hora de declinar els substantius en tema acabat en -ντ, cal tenir presents les següents lleis fonètiques:

- La dental τ cau quan queda en posició final de mot [1].
- El grup ντ desapareix quan entra en contacte amb la sibilant σ, i la vocal precedent a aquest grup experimenta un allargament [2].

Els substantius masculins/femenins en tema ντ poden fer el nominatiu de dues maneres:

- Amb desinència σ. Quan la sibilant de la desinència entra en contacte amb el grup -ντ, fa que aquest desaparegui i la vocal precedent experimenti un allargament compensatori: *ὀδοντ+ς > *ὀδος > ὀδους.
- La major part dels substantius tenen com a marca de nominatiu l'allargament (no compensatori) [3] de la darrera vocal del tema, amb la consegüent caiguda de la consonant τ que ha quedat en posició final de mot: *γέροντ s'allarga en *γέρωντ > γέρων.

	Nominatiu amb desinència ς		Nominatiu amb allargament vocàlic	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ ὀδοῦς	οἱ ὀδόντες	ὁ γέρων	οἱ γέροντες
Vocatiu	ὀδοῦς [4]	ὀδόντες	γέρον	γέροντες
Acusatiu	τὸν ὀδόντα	τοὺς ὀδόντας	τὸν γέροντα	τοὺς γέροντας
Genitiu	τοῦ ὀδόντος	τῶν ὀδόντων	τοῦ γέροντος	τῶν γέροντων
Datiu	τῷ ὀδόντι	τοῖς ὀδοῦσι(ν)	τῷ γέροντι	τοῖς γέρουσι(ν)

NOTES:

- [1] Ho vam veure en estudiar els temes en consonant oclusiva dental (lliurament 4 de Grec I bloc 1). Aquesta llei explica l'absència de la τ final en formes com el nom. i voc. sg. γέρων - ονος (vid. taula).
- [2] Se'n diu allargament compensatori, i fa que la ο passi a ου, i la ε es diftongui en ει. La resta de vocals no mostren cap canvi gràfic. L'allargament compensatori el trobarem en tots els datius plurals i en alguns nominatius (i vocatius) del singular.
- [3] És a dir, ε s'allarga en η, ο s'allarga en ω. La resta de vocals no deixen en l'escriptura cap rastre de l'allargament.
- [4] El substantiu ὀδοῦς -όντος fa el vocatiu singular per analogia (imitació) al nominatiu singular. Això no es dona en tots els substantius d'aquest tipus: per exemple, el nom de tema γιγαντ- (gegant) fa el nominatiu γίγας (desinència ς, que provoca la desaparició del grup ντ) i el vocatiu sg. γίγαν (amb caiguda de la τ final de mot).

Temes en sibilant: ...σ/ς

Temes en sibilant: ...σ/ς

Els substantius en sibilant es divideixen en dos grans grups ^[1]:

- **Bitemàtics**. Alternen dos temes: un acabat en -ος, l'altre acabat en -ες.
- **Monotemàtics**. Tenen un sol tema, que acaba en -ες ^[2].

En tots els substantius sibilants es produeixen els següents accidents fonètics:

1. La σ final del tema cau quan es troba entre dues vocals.
2. Les dues vocals que queden en contacte per la desaparició de la -σ- experimenten una contracció.

CONTRACCIONS VOCÀLIQUES:

(1) $\epsilon + \alpha > \eta$

(2) $\epsilon + \epsilon > \epsilon\iota$

(3) $\epsilon + \iota > \epsilon\iota$

(4) $\epsilon + \omicron > \omicron\upsilon$

(5) $\epsilon + \omega > \omega$

Substantius bitemàtics

Són tots substantius **neutres** (nom. sg. -ος, gen. sg. -ους). Es caracteritzen per l'alternança en la darrera vocal del tema: al nominatiu, vocatiu i acusatiu del singular el tema finalitza en -ος; a les resta dels casos, acaba en -ες.

Al quadre següent es recullen les terminacions de casos i, al costat, s'ofereix l'explicació de l'evolució fonètica que ha portat fins a la forma definitiva (el número entre parèntesis remet al quadre de contraccions de dalt).

Sibilant (bitemàtic) γένος γένους (τό): 'raça, estirp'. (temes: γενοϝ- / γενεϝ-)		
Forma		Evolució fonètica
Singular		
Nominatiu	τὸ γένος	tema acabat en -ος + desinència Ø
Vocatiu	γένος	
Acusatiu	τὸ γένος	
Genitiu	τοῦ γένους	*γενεσ+ος > *γενε-ος > γένους (4)
Datiu	τῷ γένει	*γενεσ+ι > *γενε-ι > γένει (3)
Plural		
Nominatiu	τὰ γένη	*γενεσ+α > *γενε-α > γένεα
Vocatiu	γένη	
Acusatiu	τὰ γένη	
Genitiu	τῶν γενῶν	*γενεσ-ων > *γενε-ων > γενῶν (5)
Datiu	τοῖς γένεσι(ν)	*γενεσ-σι * > γένεσι ^[3]

Substantius monotemàtics

Són substantius **masculins** o **femenins** (nom. sg -ης, gen. sg. -ους) ^[4]. A diferència del tipus bitemàtic, tenen un sol tema, que finalitza en -εϝ.

Sibilant (monotemàtic) τριήρης -ους (ή): 'trirrem'. (tema: τριηρες-)		
	Forma	Evolució fonètica
	Singular	
Nominatiu	ή τριήρης	allargament de la vocal final del tema: ε > η
Vocatiu	τριήρες	tema pur
Acusatiu	τήν τριήρη	*τριηρες+α > *τριηρε-α > τριήρη (1)
Genitiu	τῆς τριήρους	*τριηρες+ος > *τριηρε-ος > τριήρους (4)
Datiu	τῇ τριήρει	*τριηρες+ι > *τριηρε-ι > τριήρει (3)
	Plural	
Nominatiu	αῖ τριήρεις	*τριηρες+ες > *τριηρε-ες > τριήρεις (2)
Vocatiu	τριήρεις	
Acusatiu	τάς τριήρεις	forma creada per analogia al nom/voc. pl.
Genitiu	τῶν τριήρων	*τριηρες+ων > *τριηρε-ων > τριήρων (5)
Datiu	ταῖς τριήρεσι(ν)	*τριηρες+σι > *τριήρεσι ^[3]

NOTES:

[1] Algunes gramàtiques dels bitemàtics en diuen temes variables; i dels monotemàtics, temes invariables.

[2] Es podria afegir un petit grup de substantius neutres de tema en -ας (exemple: κρέας κρέατος), que no estudiarem.

[2] Les dues σ se simplifiquen en una de sola.

[3] Segueixen aquest paradigma molts noms propis d'home, com ara Δημοσθένης ('Demòstenes'), Περικλῆς ('Pèricles'), Σωκράτης ('Sòcrates'), etc.

Temes en diftong: ...ευ / ...αυ / ...ου

Temes en diftong: ...ευ / ...αυ / ...ου

Es flexionen per la tercera declinació una munió de substantius el tema dels quals acaba en diftong decreixent ^[1]. En origen, aquests diftongs eren formats per una vocal forta (α, ε, ο) i una semiconsonant que, en etapes molt reculades de l'alfabet grec, es grafiava amb una lletra anomenada digamma (majúscula F, min úscula Ϝ). La digamma, quan anava precedida d'una vocal, va evolucionar de la següent manera:

- Es converteix en una u semivocàlica en posició final absoluta. Per exemple: Del tema γραϜ-, el voc. sg., que no duu cap desinència, és γραῦ.
- També es converteix en una u semivocàlica quan va seguida d'una consonant que tanca la paraula. Un nou exemple a partir del tema γραϜ-: el nom. sg. pren la desinència -ς, de manera que resulta γραῦς.
- Cau en posició intervocàlica.

Temes en diftong ευ

Són substantius **masculins** amb nom. sing. **-εὐς** i gen. sg. **-εως**. Les formes d'alguns dels seus casos no són simples d'explicar. Per tant, la nostra recomanació és que t'apreguis el paradigma de memòria ^[2].

Tema en diftong eu (< εϜ)		
βασιλεύς -έως (ὁ): 'rei'.		
(tema: βασιλεϜ-)		
	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ βασιλεύς	οἱ βασιεῖς
Vocatiu	βασιλεῦ	βασιεῖς
Acusatiu	τὸν βασιλέα	τοὺς βασιλέας

Genitiu	τοῦ βασιλέως	τῶν βασιλέων
Datiu	τῷ βασιλεῖ	τοῖς βασιλεῦσι(ν)

Temes en diftong αυ i ου

Aquest tipus comprèn una escarida quantitat de substantius masculins i femenins. Els seus temes provenien de αϝ- i οϝ-. La ϝ experimenta els accidents fonètics explicats a l'inici d'aquest capítol: passa a u en posició final o seguida de consonant, i cau en posició intervocàlica.

	Tema en diftong αυ (<αϝ)		Tema en diftong ου (<οϝ)	
	γραῦς γραός (ή): 'vella, anciana'. (tema: γραϝ-)		βοῦς βοός (ό): 'bou'. (tema: βοϝ-)	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominatiu	ή γραῦς	αἱ γρᾱες	ό βοῦς	οἱ βόες
Vocatiu	γραῦ	γρᾱες	βοῦ	βόες
Acusatiu	τήν γραῦν ^[3]	τάς γραῦς ^[4]	τόν βοῦν ^[3]	τοῦς βοῦς ^[4]
Genitiu	τῆς γραός	τῶν γραῶν	τοῦ βοός	τῶν βοῶν
Datiu	τῇ γραί	ταῖς γραυσί(ν)	τῷ βοί	τοῖς βουσί(ν)

NOTES:

[1] Existeixen altres substantius de la tercera declinació de tema en diftong decreixent que no estudiarem al batxillerat: temes en οω (>ωϝ), ex. ἥρως (tema ἥρωϝ-), 'heroi'; i temes en οι, com ara πειθῶ (tema πειθοι-), 'persuassió'.

[2] En cas que tinguis curiositat per conèixer el seu origen, demana-ho al teu professor.

[3] La desinència d'acusatiu singular és -ν (vid. l'apartat "desinències generals" dins el capítol **Tercera declinació (1): introducció**). La digamma precedent, en quedar travada per aquesta consonant, es converteix en la semivocal u: γραϝ+ν > γραῦν; βοϝ+ν > βοῦν.

[4] La desinència d'acusatiu singular és -ς (vid. l'apartat "desinències generals" dins el capítol [Tercera declinació \(1\): introducció](#)). La digamma que ha quedat travada per aquesta consonant passa a la semivocal u: γραϜ+ς > γραῦς; βοϜ+ς > βοῦς.

Temes en vocal feble: ...ι / ...υ

Temes en vocal feble: ...ι / ...υ

Els substantius de tema acabat en vocal feble (ι, υ) s'organitzen en dues grans categories:

- **Monotemàtics.** Hi ha temes monotemàtics en ι i d'altres en υ ^[1].
- **Bitemàtics.** De nou, distingirem dos subtipus:
 - Temes en ι, que presenten un tema acabat en ι un altre acabat en diftong ει.
 - Temes en υ, que alternen un tema en υ amb un altre de diftongat (ευ < εϜ).

Pel que fa a la tria de desinències, tot substantiu masculí o femení de tema en vocal feble:

- Pren -ς per al nom. sg.
- El voc. sg és el tema pur.
- La desinència de l'ac. sg. és -ν i la del plural -ς

Substantius bitemàtics en ι

En la seva flexió alternen un tema amb vocal pura -ι i un altre en diftong -ει ^[2]. El primer tema apareix als tres primers casos del singular. El tema diftongat explicaria pràcticament tots els altres casos, tenint present que la semiconsonant en posició intervocàlica cau i pot donar lloc a contraccions (vid. el quadre de contraccions vocàliques al capítol [Tercera declinació: temes en sibilant](#)). Un cop més, la nostra recomanació és que aprenguis de memòria el paradigma flexiu, sense preocupar-te gaire per les raons fonètiques que expliquen les diverses formes dels casos. Tingues present que moltes paraules d'ús freqüentíssim en grec antic pertanyen a aquesta categoria.

Substantius bitemàtics en ι

πόλις -εως (ῆ): 'ciutat'.

(temes: πολι- / πολει-)

	Singular	Plural
Nominatiu	ἡ πόλις	αἱ πόλεις
Vocatiu	πόλι	πόλεις
Acusatiu	τὴν πόλιν	τὰς πόλεις
Genitiu	τῆς πόλεως	τῶν πόλεων
Datiu	τῇ πόλει	ταῖς πολεσι(ν)

Substantius bitemàtics en υ

Aquest tipus inclou substantius de tots tres gèneres. El tema pur (també es pot dir de vocal en grau zero) acabat en υ, mentre que el tema diftongat finalitza en -ευ (ἐϋ). La semivocal ϣ cau en posició intervocàlica i es produeixen les mateixes contraccions que en els substantius bitemàtics en ι.

	Substantius bitematics masc./ fem.		Substantius bitemàtics neutres	
	πήχυς πήχεως (ὅ): 'colze'. (temes: πηχυ- / πηχεϝ-)		ἄστυ ἄστεως (τό): 'ciutat'. (temes: ἄστυ- / ἄστεϝ-)	
	Singular	Plural	Singular	Plural
Nominatiu	ὁ πῆχυς	αἱ πῆχεις	τὸ ἄστυ	τὰ ἄσθη ^[3]
Vocatiu	πῆχυ	πῆχεις	ἄστυ	ἄσθη
Acusatiu	τὸν πῆχυν	τὰς πῆχεις	τὸ ἄστυ	τὰ ἄσθη
Genitiu	τοῦ πῆχεως	τῶν πῆχεων	τοῦ ἄστεως	τῶν ἄστεων
Datiu	τῷ πῆχει	ταῖς πῆχεσι(ν)	τῷ ἄστει	τοῖς ἄστεσι(ν)

NOTES

[1] Els substantius monotemàtics o de tema invariable són gairebé tots masculins o femenins (l'únic neutre és τὸ δάκρυ, 'la llàgrima'). Tot i que no cal que els estudiis, la seva flexió no comporta cap dificultat: en tots els casos, al tema se li uneix la desinència sense que tingui lloc cap canvi fonètic. Deixem com a exemple la declinació d'un mot invariable de tema acabat en ι (ῆ οἶς, 'ovella') i un altre d'un tema en υ (ὁ ἰχθύς, 'peix'):

- Tema οἰ-. Singular: nom. οἶς, voc. [οἶ], ac. οἶν, gen. οἰός, dat. οἶ. Plural: nom. οἶες, voc. οἶες, ac. οἶς, gen. οἰῶν, dat. οἰσί(ν).
- Tema ἰχθυ-. Singular: nom ἰχθύς, voc. ἰχθύ, ac. ἰχθύν, gen. ἰχθύος, dat. ἰχθύι. Plural: nom. ἰχθύες, voc. ἰχθύες, ac. ἰχθῦς, gen. ἰχθύων, pl. ἰχθύσι(ν)

[2] Alguns gramàtics sostenen que aquests substantius es construeixen a partir no de dos temes sinó de tres. Afegeixen una variant del tema en diftong amb la primera vocal allargada (-ηι), que podria explicar les formes del gen. i dat. sg. Aquí, però, no entrarem en més consideracions al respecte.

[3] Aquestes formes de nom./voc./ac. plural s'expliquen per la caiguda de la semiconsonant ɸ i la posterior contracció de les vocals ε+ α > η (*ᾰστεɸ-α > *ᾰστε-α > ᾰστη).

Substantius irregulars

Substantius irregulars

En Labyrinthus:

Laberint de Grècia / Gramàtica (barra horitzontal) / Morfologia (marge esquerre)

La declinació dels substantius

Tercera declinació: noms atemàtics

Substantius amb doble tema (Al final de la pàgina)

L'ADJECTIU: Tres classes, o grups

La gramàtica tradicional del grec antic sol organitzar els adjectius en tres classes:

- **Primera classe.** Adjectius que declinen per la primera i segona declinació.
- **Segona classe.** Adjectius de dues terminacions (una per al masculí i femení, una altra per al neutre) que segueixen la tercera declinació.
- **Tercera classe.** Adjectius de tres terminacions que flexionen el masculí i el neutre per la tercera declinació i el femení per la primera declinació.

Primera classe: m-f-n → 2a-1a-2a i 2a=2a-2a

Primera classe: m-f-n → 2a-1a-2a i 2a=2a-2a

Els adjectius de la primera classe són aquells que es flexionen seguint la primera i segona declinació. Dins d'aquesta primera classe, hi ha tres subtipus d'adjectius.

- **1a.** De tres terminacions, amb el femení en -α.
- **1b.** De tres terminacions, amb el femení en -η.
- **2.** De dues terminacions.

1. Adjectius de tres terminacions. Els dos primers tipus (1a i 1b) presenten una flexió diferenciada per a cadascun dels tres gèneres. El seu enunciat és format pel nominatiu singular dels tres gèneres en l'ordre masculí, femení i neutre ^[1]. Pel que fa a la seva flexió:

- En el gènere **masculí** es declina com els substantius de la 2a declinació de nominatiu en -ος.
- En el **neutre**, segueixen també la 2a declinació: la dels neutres de nominatiu en -ov.
- Pel que fa al gènere **femení**, pren les terminacions de la 1a declinació bé dels temes en -α pura (tipus 1a), bé dels temes en -η (tipus 1b) ^[2].

Exemple del tipus 1a: δίκαιος -α -ov, 'just'.

TIPUS 1a

Enunciat: δίκαιος -α -ov, 'just'

	Singular		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	δίκαιος	δικαία	δίκαιον
Vocatiu	δίκαιε	δικαία	δίκαιον
acusatiu	δίκαιον	δικαίαν	δίκαιον
Genitiu	δικαίου	δικαίας	δικαίου
Datiu	δικαίῳ	δικαίᾳ	δικαίῳ
	Plural		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	δίκαιοι	δίκαιαι	δικαία
Vocatiu	δίκαιοι	δίκαιαι	δικαία
Acusatiu	δικαίους	δικαίας	δικαία
Genitiu	δικαίων	δικαίων	δικαίων
Datiu	δικαίοις	δικαίαις	δικαίοις

Exemple del tipus 1b: καλός -ή -όν, 'bo'.

	TIPUS 1b		
	Enunciat: καλός -ή -όν, 'bo'.		
	Singular		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	καλός	καλή	καλόν

Vocatiu	καλέ	καλή	καλόν
acusatiu	καλόν	καλήν	καλόν
Genitiu	καλοῦ	καλῆς	καλοῦ
Datiu	καλῶ	καλῇ	καλῶ
	Plural		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	καλοί	καλαί	καλά
Vocatiu	καλοί	καλαί	καλά
Acusatiu	καλοῦς	καλάς	καλά
Genitiu	καλῶν	καλῶν	καλῶν
Datiu	καλοῖς	καλαῖς	καλοῖς

2. Adjectius de dues terminacions. Presenten una forma comuna per als gèneres masculí i femení:

- En el gènere **neutre**, es flexiona seguint la 2a declinació (neutres de nominatiu en -ov).
- Tant per al gènere **masculí** com per al **femení**, es declina com els substantius de la 2a declinació de nominatiu en -ος.

El seu enunciat comprèn dues formes:

- La primera és el nominatiu singular masculí i femení.
- La segona és el nominatiu singular neutre.

Exemple del tipus 2: βροτός -όν, 'mortal'.

TIPUS 2

	Enunciat: βροτός -όν, 'mortal'.	
	Singular	
	Masc./fem.	Neutre
Nominatiu	βροτός	βροτόν
Vocatiu	βροτέ	βροτόν
acusatiu	βροτόν	βροτόν
Genitiu	βροτοῦ	βροτοῦ
Datiu	βροτῷ	βροτῷ
	Plural	
	Masc./fem.	Neutre
Nominatiu	βροτοί	βροτά
Vocatiu	βροτοί	βροτά
Acusatiu	βροτούς	βροτά
Genitiu	βροτῶν	βροτῶν
Datiu	βροτοῖς	βροτοῖς

NOTES:

[1] L'enunciat d'un adjectiu mai es pot confondre amb l'enunciat d'un substantiu perquè, a diferència d'aquest, no és acompanyat per un article que n'indiqui el gènere. Vid. el capítol [Enunciats dels mots](#).

[2] Segueixen la declinació en -α pura els adjectius l'arrel dels quals acaba en ρ, ι, ε. Tots els altres adjectius de tres terminacions declinen el femení com els temes en -η.

Segona classe: m-f-n → 3a=3a-3a

Segona classe: m-f-n → 3a=3a-3a

Els adjectius de la segona classe declinen tots els gèneres per la tercera declinació. A més, fan igual el masculí i el femení (són, per tant, adjectius de dues terminacions).

En aquesta categoria s'inclouen dos tipus d'adjectiu:

- Tema en nasal. Ex: σώφρων -ον, 'prudent'
- Tema en sibilant. Ex: σαφής -ές, 'clar, evident'.

Temes en nasal

Per al masculí i femení, segueixen el paradigma de γέρων -οντος (Vid. [Tercera declinació: temes en nasal i en ντ](#)). En el gènere neutre, fan el nom./ voc./ ac. singular amb el tema pur, mentre que els mateixos casos del plural prenen la desinència α.

Adjectius de la segona classe: temes en nasal				
Enunciat: σώφρων -ον, 'prudent'.				
(tema: σωφρον-)				
cas	Singular		Plural	
	Masc./ fem.	Neutre	Masc. / fem.	Neutre
N	σώφρων	σώφρον	σώφρονες	σώφρονα
V	σώφρον	σώφρον	σώφρονες	σώφρονα
A	σώφρονα	σώφρον	σώφρονας	σώφρονα
G	σώφρονος	σώφρονος	σωφρόνων	σωφρόνων

D	σώφρονι	σώφρονι	σώφροσι(ν)	σώφροσι(ν)
---	---------	---------	------------	------------

Temes en sibilant

Es declinen com els substantius sibilants monotemàtics (Vid. [Tercera declinació: temes en sibilant](#)). Per al masculí i femení, segueixen el paradigma de τριήρης -ους.

En el gènere neutre fan:

- Nom./ voc./ ac. singular amb el tema pur (-ες).
- Nom./ voc./ ac. plural en -η (resultat de la contracció de la ε del tema i la desinència α). Exemple: *σαφέσα > *σαφέ-α (per caiguda de la σ intervocàlica) >σαφή.

Adjectius de la segona classe: temes en sibilant					
Enunciat: σαφής -ές, 'clar, evident'.					
(Tema: σαφес-)					
	Singular		Plural		
	Masc. /fem.	Neutre	Masc. /fem.	Neutre	
N	σαφής	σαφές	σαφεῖς (<*σαφесес)	σαφῆ	(<*σαφесα)
V	σαφές	σαφές	σαφεῖς (<*σαφесес)	σαφῆ	(<*σαφесα)
A	σαφῆ (<*σαφесα)	σαφές	σαφεῖς	σαφῆ	(<*σαφесα)
G	σαφοῦς (<*σαφесος)	σαφοῦς (<*σαφесος)	σαφῶν (<*σαφесων)	σαφῶν	(<*σαφесων)
D	σαφεῖ	σαφεῖ	σαφέσι(ν) (<*σαφесσιν)	σαφέσι(ν)	(<*σαφесσιν)

Tercera classe: m-f-n → 3a-1a-3a (μέγας i πολύς, 3a/2a-1a-3a/2a)

Tercera classe: m-f-n → 3a-1a-3a (μέγας i πολύς, 3a/2a-1a-3a/2a)

La tercera i darrera classe d'adjectius declinen el masculí i el neutre per la tercera declinació, mentre que el femení segueix la primera. A més, alguns d'aquest adjectius presenten dos temes distints per al masculí/neutre i per al femení.

- **Adjectius en -υς -εια -υ**. En masculí i neutre es declina com un tema en **-υ (bitemàtic)** ^[1]; el femení segueix la flexió del temes en **-α pura** de la primera declinació ^[2].

Adjectius de la tercera classe en -υς -εια -υ					
Enunciat: γλυκός -εῖα -ύ, 'dolç'.					
(tema M / N: γλυκυ- / γλυκεϝ- tema F: γλυκεια-)					
Singular			Plural		
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre
N V A G D	γλυκός	γλυκεῖα	γλυκύ	γλυκεῖαι	
	γλυκύ	γλυκεῖα	γλυκύ	γλυκεῖαι	γλυκέα
	γλυκύν	γλυκείαν	γλυκύ	γλυκείας	γλυκέα
	γλυκέος	γλυκεῖας	γλυκέων	γλυκειῶν	γλυκέων
	γλυκεῖ	γλυκεία	γλυκέσι(ν)	γλυκεῖαις	γλυκέσι(ν)

- **Adjectiu πᾶς πᾶσα πᾶν**, 'tot'. Els gèneres masculí i neutre són temes en **-ντ** ^[3]; el femení és un tema en **α impura** ^[2]. Les terminacions d'aquest adjectiu (en negreta a la taula) es retroben al participi d'aorist actiu sigmàtic.

Adjectiu πᾶς πᾶσα πᾶν, 'tot'.

(tema M / N: παντ- | tema F: πασα-)

Singular			Plural		
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre
N V A G D	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι
	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι
	πάντα	πᾶσαν	πᾶν	πάντας	πᾶσας
	πάντος	πᾶσης	πάντος	πάντων	πᾶσων
	πάντι	πᾶση	πάντι	πᾶσι(ν)	πᾶσαις

- **Adjectiu μέλας μέλαινα μέλαν**, 'negre'. És un tema en **nasal**. El d'aquest adjectiu és μέλαν- per al masculí i neutre, μελαιν- per al femení.

Adjectiu μέλας μέλαινα μέλαν, 'negre'. (tema M / N: μελαν- tema F: μελαιν-)					
Singular			Plural		
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre
N V A G D	μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλανες	μέλαιναι
	μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλανες	μέλαιναι
	μέλανα	μέλαιναν	μέλαν	μέλανας	μελαίνας
	μέλανος	μελαίνης	μέλανος	μελάνων	μελαινῶν
	μέλανι	μελαίνη	μέλανι	μέλασι(ν)	μελαίναις

- **Adjectiu πολύς πολλή πολύ** 'molt'. En la seva flexió alternen dos temes (πολυ- / πολλ-). Els casos nominatiu, vocatiu i acusatiu del singular del gènere masculí i neutre es fan sobre el tema πολυ- i prenen les desinències dels temes en vocal feble u ^[1]. La resta de casos de la flexió es construeixen a partir del tema πολλ- i les terminacions de la primera declinació de tema en -η ^[2] (per al femení) o de la segona declinació (per als gèneres masculí i neutre) ^[4].

Adjectiu πολύς πολλή πολύ, 'molt'.					
(temes: πολυ- / πολλ-)					
Singular			Plural		
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre
πολύς	πολλή	πολύ	πολλοί		
πολύν	πολλήν	πολύ	πολλοῦς	πολλαί	πολλά
πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
πολλῶ	πολλῇ	πολλῶ		πολλαῖς	πολλοῖς
			πολλοῖς		

- **Adjectiu μέγας μεγάλη μέγα**, 'gran'. La distribució dels dos temes (μέγα- i μεγάλ-) i la tria de declinacions segueixen el mateix patró que l'adjectiu πολύς πολλή πολύ.

Adjectiu μέγας μεγάλη μέγα, 'gran'.					
(temes: μεγα- / μεγαλ-)					
Singular			Plural		
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre
μέγας	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
μεγάλε	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
μέγαν	μεγάλην	μέγα	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα
μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
μεγάλω	μεγάλη	μεγάλω	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις

NOTES:

[1] Vid. Tercera declinació: temes en vocal feble (i, u). Fixa't que hi ha algunes formes sense contracció: gen. singular i plural; nom/voc./ac. pl. neutre.

[2] Vid. Primera declinació.

[3] Vid. Tercera declinació: temes en nasal (v) i en vt.

[4] Vid. Segona declinació.

Graus comparatiu i superlatiu de l'adjectiu

Graus comparatiu i superlatiu de l'adjectiu

Enllaç a la teoria de la pàgina web [Labyrinthus](#).

Posició atributiva i predicativa de l'adjectiu qualificatiu

Posició atributiva i predicativa de l'adjectiu qualificatiu

L'adjectiu grec concorda en gènere, nombre i cas amb el substantiu o element nominal al qual complementa.

D'altra banda, l'adjectiu pot complementar un nom de dues maneres:

- En funció d'atribut.
- Formant part del sintagma nominal el nucli del qual és el nom complementat.

1. Adjectiu com a atribut. És un adjectiu que complementa un nom que fa de subjecte d'un verb copulatiu. Per exemple, en l'oració 'L'home és bo', l'adjectiu *bo* és l'atribut referit al subjecte *home*. Això farà que en grec l'adjectiu *bo* hagi d'anar en el mateix gènere, nombre i cas que *l'home*. Pel que fa a la seva posició, l'adjectiu atributiu pot precedir o seguir el substantiu que complementa.

Ὁ ἄνθρωπος ἀγαθός ἐστίν.

Nom sg M Nom sg M 3 sg pres

(Subj) (Atr) (V)

(Literalment: 'l'home és **bo**').

Ἀγαθός ὁ ἄνθρωπος ἐστίν.

Nom sg M Nom sg M 3 sg pres

(Atr) (Subj) (V)

(Literalment: '**bo** l'home és').

2. Adjectiu dins un sintagma nominal. Quan l'adjectiu complementa un nom i és inclòs en el seu sintagma nominal, la posició més normal de l'adjectiu és entre l'article i el substantiu (tal com passa obligatòriament en anglès):

'L'home bo estima l'amic'

Ὁ ἀγαθός ἄνθρωπος στέργει τὸν φίλον ^[1] (=the good man loves his friend).

En grec també és pot situar l'adjectiu darrere del nom complementat si es repeteix l'article al davant de l'adjectiu. Per tant, la frase anterior també es podria formular:

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός στέργει τὸν φίλον (literalment: 'l'home el bo...', per bé que hem de traduir sempre 'l'home bo').

Lèxic:

ἀγαθός -ή -όν: 'bo'.

ἄνθρωπος -ου (ὁ): 'home'.

ἐστί(ν): 3a pers. sg. present ind. del verb εἶμι, 'ser, estar'.

στέργει: 3a pers. sg. present ind. del verb στέργω, 'estimar'.

φίλος -ου (ὁ): 'amic'.

NOTES:

[1] Anàlisi morfosintàctica de l'oració: ὁ ἄνθρωπος (article + substantiu en cas nominatiu singular, perquè és el subjecte de l'oració); ἀγαθός (adjectiu en nominatiu, singular i masculí, que concorda amb el nom ἄνθρωπος); στέργει (3a pers. sg. del present d'indicatiu actiu del verb στέργω, 'estimar'); τὸν φίλον (art + substantiu en nominatiu singular, és el CD del verb στέργει).

EL VERB: Dues conjugacions, o sistemes

Conjugacions

El verb grec antic comprèn dues conjugacions:

- 1. Conjugació temàtica o verbs en -ω.
- 2. Conjugació atemàtica o verbs en -μι [1].

Tipus de verbs temàtics o en -ω

Els verbs temàtics es classifiquen en dues grans categories, segons si el seu tema acaba en vocal o consonant. Aquestes categories, al seu torn, comprenen les següents subcategories:

VERBS DE TEMA VOCÀLIC:

- 1.1. Verbs purs (o verbs purs no contractes): el tema acaba en vocal feble (ι, υ) [2].
- 1.2. Verbs contractes (o verbs purs contractes): el tema acaba en vocal forta (α, ε, ο).

VERBS DE TEMA CONSONÀNTIC:

2.1. Verbs muts: el tema acaba en consonant oclusiva (**labial**, **dental** o **velar**).

2.2. Verbs líquids: el tema acaba en consonant líquida (**λ**, **μ**, **ν**, **ρ**).

NOTES:
[1] Els verbs en -μι que hauràs d'estudiar durant el batxillerat són ben pocs: **φημί** ('dir'), **τίθημι** ('col·locar, posar'), **δείκνυμι** ('mostrar'), **ἵστημι** ('estar o posar dempeus o dret; deturar; establir'), **δίδωμι** ('donar'). Dins d'aquest grup, té un estatus especial el verb copulatiu **εἰμί** ('ser, estar'), amb una conjugació plena de formes irregulars (un tret que, si et fixes, és compartit pels verbs copulatius de pràcticament totes les llengües que puguis conèixer).
[2] Alguns cops també en **ου** (per exemple, **λούω**, 'rentar').

■ Veus, modes i temps verbals

■ Veus, modes i temps verbals

Veus

Al les dues veus del verb català (**activa** i **passiva**) el grec antic n'afegia una tercera, la veu **mitjana**, el valor principal de la qual era l'expressió de la reflexivitat [1].

Mode

Els modes del verb grec són l'indicatiu, el subjuntiu, l'optatiu [2], l'imperatiu i les formes no personals (infinitiu i participi).

Temps i aspecte

Els temps verbals del grec es poden classificar segons el seu aspecte imperfectiu o perfectiu. Hi ha temps sempre perfectius (com ara l'aorist) o sempre imperfectius (cas de l'imperfet) i d'altres que poden assumir l'un i l'altre valor aspectual (per exemple, el present o el futur).

Els temps del verb grec antic són:

- Present.
- Imperfet.
- Futur.
- Aorist ^[3].
- Perfet (no s'estudia a batxillerat).
- Plusquamperfet (no s'estudia a batxillerat).

No tots els temps apareixen en tots els modes verbals ^[4].

La concreció del currículum de batxillerat exigeix només l'estudi d'uns determinants temps d'alguns tipus de verbs. En la matèria de Grec I, només s'hi estudien temps de la veu activa. Al bloc 1:

- - El present, l'imperfet i el futur d'indicatiu;
 - L'imperatiu present;
 - L'infinitiu present i futur.

Al bloc segon, s'introdueix:

- - El participi de present i de futur.
 - Els temps aorist de tipus sigmàtic en mode indicatiu, infinitiu i participi.
 - La conjugació per al verbs contractes de tots els temps anteriorment esmentats.

NOTES:

[1] La veu passiva i mitjana s'estudien a Grec II.

[2] Els continguts curriculars de la matèria de Grec de batxillerat no inclouen l'estudi ni del subjuntiu ni de l'optatiu. Aquest darrer és un mode verbal d'origen indoeuropeu (el comparteix, per exemple, el sànscrit) desconegut pel llatí i les llengües romàniques. Té diversos usos i sentits, però la seva funció primordial és l'expressió del desig.

[3] L'aorist és el temps del passat puntual. Amb alguns matisos, equival al passat català (*vaig cantar*, en la seva forma perifràstica; *cantí*, en la forma simple).

[4] Només l'indicatiu disposa dels sis temps. L'imperatiu i el subjuntiu, només tenen present, aorist i perfet. L'optatiu, l'infinitiu i el participi, a aquests tres temps hi afegeixen el futur.

● Verbs temàtics - pres IND

● Verbs temàtics - pres IND

Present d'indicatiu dels verbs temàtics o en -ω

Aquests verbs són anomenats temàtics pel fet que presenten una vocal temàtica entre l'arrel i la desinència. La flexió del seu present respon al següent paradigma:

Present d'indicatiu actiu de φέρω ('portar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	φέρω	porto
2 sg	φέρεις	portes
3 sg	φέρει	porta
1 pl	φέρομεν	portem
2 pl	φέρετε	porteu
3 pl	φέρουσι(v) ^[1]	porten

Per conjugar el present de qualsevol **verb temàtic consonàntic o vocàlic pur** ^[2], s'ha de fer sempre el mateix. Treure a l'enunciat la terminació -ω i afegir a aquesta base lexemàtica les terminacions que a la taula precedent apareixen en negreta. A tall d'exemple, t'oferim el present d'altres tres verbs temàtics: βάλλω ('llançar'), λύω ('deslligar; resoldre') i βλέπω ('veure,

mirar') [3]. Aprofitem per introduir el cas nominatiu dels pronoms personals del grec antic.

Pronoms personals [4]	Verb βάλλω (base: βάλλ-)	Verb λύω (base: λυ-)	Verb βλέπω (base: βλέπ-)
ἐγώ ('jo')	βάλλω	λύω	βλέπω
σύ ('tu')	βάλλεις	λύεις	βλέπεις
-----	βάλλει	λύει	βλέπει
ἡμεῖς ('nosaltres')	βάλλομεν	λύομεν	βλέπομεν
ὕμεῖς ('vosaltres')	βάλλετε	λύετε	βλέπετε
-----	βάλλουσι(ν)	λύουσι(ν)	βλέπουσι(ν)

NOTES:

- [1] Els parèntesis indiquen que la **v** final és facultativa. Això vol dir que només apareix abans de pausa o quan el mot següent comença per vocal.
- [2] Queden exclosos, doncs, els verbs contractes (els que acaben en -αω, -εω, -οω). El present dels verbs temàtics contractes no s'estudia fins al darrer lliurament de Grec I bloc 2.
- [3] Són, respectivament, un verb en consonant líquida (βάλλω), un verb mut o en consonant oclusiva (βλέπω) i un verb temàtic pur (λύω).
- [4] El grec antic no coneix pronoms personals propis de tercera persona. Per a les seves funcions, se sol recórrer a l'ús d'un pronom demostratiu.

INDicatiu

Present d'INDicatiu

Pretèrit imperfet

Futur d'INDicatiu

Aorist d'INDicatiu

● Verbs en ...μι - pres IND | Verb εἰμί

● Verbs en ...μι - pres IND | Verb εἰμί

Present d'indicatiu dels verbs atemàtics o en -μι i del verb εἰμί

S'anomenen verbs atemàtics aquells que no presenten la vocal temàtica ε/o entre el tema de present i les desinències. També són anomenats verbs en -μι, car aquesta és la desinència que empren per a la primera persona del singular en el present d'indicatiu.

Tot i que no hi ha gaires verbs que pertanyin a aquesta tipologia, són d'ús molt freqüent. En aquest curs, n'estudiarem cinc:

- φημί ('dir')
- τίθημι ('col·locar, posar')
- ἵστημι ('estar o posar dempeus o dret'; 'deturar'; 'establir') [\[4\]](#)
- δείκνυμι ('mostrar, indicar')
- δίδωμι ('donar')

Algunes de les seves desinències són distintes a les del present dels verbs temàtics.

Desinències present (verbs atemàtics)	
1a pers. sg.	- μι
2a pers. sg.	- ς
3a pers. sg.	- σι(ν)
1a pers. pl.	- μεν
2a pers. pl.	- τε

3a pers. pl.	-ασι(ν)
--------------	---------

Una altra característica del present d'aquests verbs és que en les tres persones del singular experimenten un allargament en la vocal final de l'arrel. Fixa't, a la taula següent, que:

- la ε del temal s'allarga en η al verb τίθημι,
- la α del tema s'allarga també en η als verbs φημί i ἵστημι,
- i la ο del tema s'allarga en ω en el cas del verb δίδωμι.

Pel que fa al verb copulatiu εἰμί, la seva conjugació mostra moltes irregularitats.

Verbs atemàtics: present d'indicatiu actiu						
	φημί ('dir') (tema: φα-)	τίθημι ('posar') (tema: τιθε-)	ἵστημι ('posar dret') (tema: ἵστα-)	δίδωμι ('donar') (tema: διδο-)	δείκνυμι ('mostrar') (tema: δεικνυ-)	εἰμί ('ser, estar') (tema: ἐσ-)
ἐγώ	φημί	τίθημι	ἵστημι	δίδωμι	δείκνυμι	εἰμί
σύ	φής	τίθης	ἵστης	δίδως	δείκνυς	εἶ
-----	φησί(ν)	τίθησι(ν)	ἵστησι(ν)	δίδωσι(ν)	δείκνυσι(ν)	ἐστί(ν)
ἡμεῖς	φαμέν	τίθεμεν	ἵσταμεν	δίδομεν	δείκνυμεν	ἐσμέν
ὕμεῖς	φατέ	τίθετε	ἵστατε	δίδοτε	δείκνυτε	ἐστέ
-----	φασί(ν)	τιθέασι(ν)	ἱσῑάσι(ν)	διδόασι(ν)	δεικνύασι(ν)	εἰσί(ν)

NOTES:

[1] Aquest verb prové de la mateixa arrel indoeuropeu que l'anglès *to stand*; com pots apreciar, el seu significat és semblant.

- L'augment verbal - Només per a l'impf i l'aor IND
- L'augment verbal - Només per a l'impf i l'aor IND

L'augment és una característica morfològica pròpia dels temps de passat del mode indicatiu [1].

Pot ser de dos tipus:

- 1. Augment sil·làbic.** Consisteix a introduir una vocal ε al davant de l'arrel verbal. Duen aquest augment tots els verbs l'arrel dels quals comença en consonant.
- 2. Augment temporal.** És el propi dels verbs l'arrel dels quals comença amb una vocal. Consisteix en l'allargament d'aquesta vocal, responent a les següents pautes:

Vocals simples		
α > η	Exemple: pres. ἀκούω > impf. ἤκουν	(escolto > escoltava)
ε > η	Exemple: pres. ἐλαύνω > impf. ἤλαυνον	(empenyo > empenyia)
ο > ω	Exemple: pres. ὀτρύνω > impf. ὤτρυνον	(incito > incitava)
Diftongs amb semivocal ι		
αι > η	Exemple: pres. αἶρω > impf. ἤρων	(aixeco > aixecava)

ει > η	Exemple: pres. εἰ κάζω > impf. ἥ καζον	(igualo > igualava)
οι > ω complanyia)	Exemple: pres. οἰ κτείρω > impf. ῥ κτειρον	(complanyo >
Diftongs amb semivocal u		
αυ > ηυ	Exemple: pres. αὐ ξάνω > impf. ἡ ῥξανον	(augmento > augmentava)
ευ > ηυ	Exemple: pres. εὐ ρίσκω > impf. ἡ ῥρισκον	(trobo > trobava)
Sense variacions gràfiques		
ι > ι	Exemple: pres. ἰ κετεύω > impf. ἰ κέτευον	(prego > pregava)
υ > υ	Exemple: pres. ὕ βριζω > impf. ὔ βριζον	(sóc superbi> era superbi)
ου > ου	Exemple: pres. οὐ τάζω > impf. οὔ ταζον	(fereixo> feria)

Altres augments temporals:

- El verb ἔχω ('tenir') fa l'imperfet εἶχον.
- El verb ᾄδω ('cantar') fa l'imperfet ᾄδον.

Augment de verbs amb preverbi
En els verbs compostos amb preverbi, l'augment (sigui sil·làbic, sigui temporal) se situa entre el preverbi i l'arrel verbal. A més, la vocal final del preverbi desapareix davant l'augment, excepte en el cas d' ἀμφί, περί i πρό. Exemples: • El verb εἰσφέρω (εἰσ-φέρω, 'ficar, introduir') fa l'imperfet εἰσέφερον; és a dir, col·loca l'augment sil·làbic entre el preverbi (εἰς) i l'arrel (φερ-). • El verb ἀποβάλλω (απο-βάλλω, 'llançar, allunyar llançant') fa l'imperfet ἀπέλαβον. L'augment sil·làbic ε se situa entre el preverbi i l'arrel (βαλλ-). La vocal o (òmicron) final del preverbi cau en entrar en contacte amb l'augment.

- El verb περιβαίνω (περι-βαίνω, 'anar al voltant') fa l'imperfet περιέβαινον

De nou, l'augment sil·làbic es col·loca entre el preverbi (περί) i l'arrel (βαιν-). Però en aquest cas no es perd la vocal final del preverbi.

NOTES:

[1] Es troba en dos temps d'indicatiu del verb grec: l'imperfet i el seu correlat puntual, l'aorist (que s'estudia parcialment a Grec I bloc 2).

● Verbs temàtics - impf (IND)

● Verbs temàtics - impf (IND)

Imperfet d'indicatiu

Usos del temps verbal

El pretèrit imperfect d'indicatiu actiu té pràcticament el mateix valor que l'imperfet català: s'usa per referir-se a accions o situacions que s'allarguen o es repeteixen en el passat. Expressa, per tant, un passat duratiu ^[1], i no pas puntual ^[2].

Morfologia

1. L'imperfet d'indicatiu es construeix a partir de la mateixa base lexèmatica que el present. Així, d'un **verb temàtic** ^[3] com φέρω, en prendrem la base φερ-. Al davant, s'hi afegeix l'augment, que en aquest cas és la vocal ε ^[4]. Al darrere de la base s'integren primer la vocal temàtica i, a continuació, la desinència personal. Les desinències personals de l'imperfet present actiu són:

1a pers. sg.

-v

2a pers. sg.	-ς
3a pers. sg.	∅
1a pers. pl.	-μεν
2a pers. pl.	-τε
3a pers. pl.	-ν

La vocal temàtica és una **ο** quan va seguida de consonant labial (μ, ν), i una **ε** en tots els altres casos.

En suma, l'imperfet d'indicatiu actiu del verb φέρω és:

Imperfet d'indicatiu actiu de φέρω ('portar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	ἔφερον	portava
2 sg	ἔφερες	portaves
3 sg	ἔφερε	portava
1 pl	ἐφέρομεν	portàvem
2 pl	ἐφέρετε	portàveu
3 pl	ἔφερον	portaven

Fixa't que totes les formes de l'imperfet tenen **accentuació esdrúixola**.

2. L'imperfet del **verb copulatiu εἰμί** presenta una flexió força irregular.

Imperfet d'indicatiu d'εἶμι ('ser; estar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	ἦν	era / estava
2 sg	ἦσθα	eres / estaves
3 sg	ἦν	era / estava
1 pl	ἦμεν	érem / estàvem
2 pl	ἦτε	éreu / estàveu
3 pl	ἦσαν	eren / estaven

NOTES:

- [1] Prenguem com a exemple l'oració *De petit, jo tocava el piano*. S'usa l'imperfet per expressar que l'acció de *tocar el piano* es va repetir en el passat. No vaig tocar el piano un dia i prou, sinó que el fet va succeir diverses vegades.
- [2] Aquest valor es reserva per al temps aorist.
- [3] Segons determina el currículum de batxillerat, només cal que coneixis l'imperfet dels verbs temàtics (o en -ω) i del verb copulatiu εἶμι. No has d'aprendre, doncs, la formació de l'imperfet d'indicatiu dels verbs atemàtics.
- [4] Al capítol precedent s'expliquen els diversos tipus d'augment.

- Verbs temàtics purs i muts - fut IND - I de εἶμι
- Verbs temàtics purs i muts - fut IND - I de εἶμι

Futur d'indicatiu

A Grec I bloc 1, cal estudiar la formació del futur d'indicatiu actiu dels verbs temàtics purs (tema en ι, υ), dels verbs muts (o de tema acabat en consonant oclusiva) i del verb copulatiu εἶμι ^[4]. Al bloc 2 d'aquesta matèria s'afegirà a l'elenc el futur dels verbs contractes.

Verbs purs (de tema en ...ί / ...υ)

ixí s'anomenen els verbs en -ω el tema dels quals acaba en una vocal feble (ι, υ i de vegades ου). Formen el futur inserint una consonant σ entre l'arrel o base lexemàtica i les terminacions del present.

Futur d'indicatiu actiu de λύω ('deslligar, resoldre')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	λύ-σ-ω	deslligaré
2 sg	λύ-σ-εις	deslligaràs
3 sg	λύ-σ-ει	deslligarà
1 pl	λύ-σ-ομεν	deslligarem
2 pl	λύ-σ-ετε	deslligareu
3 pl	λύ-σ-ουσι(ν)	deslligaran

Fixa't que l'única diferència entre la conjugació del present i del futur consisteix en l'aparició de la consonant σ introduïda entre els dos formants (arrel i terminació).

Present de λύω	Futur de λύω
λύω	λύσ ^ω
λύεις	λύσ ^{εις}
λύει	λύσ ^{ει}
λύομεν	λύσ ^{ομεν}

λύετε	λύσ ε τε
λύουσι(ν)	λύσ ο υσι(ν)

Verbs muts (de tema en consonant oclusiva)

Per als verbs en consonant oclusiva, la característica del futur torna a ser una σ inserida entre la base lexemàtica i les terminacions pròpies del present. Aquesta σ, però, produeix en la consonant oclusiva precedent els canvis que hem après amb l'estudi de la declinació dels substantius de tema en oclusiva. Els recordem al següent quadre sinòptic:

Labials (β, π, φ i també πτ) + σ > ψVelars (γ, κ, χ i també πτ/σσ) + σ > ξDentals (δ, τ, θ i també ζ) + σ > σ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

Això explica que:

- El futur de βλέπω sigui βλέψω.
- El futur d'ἄγω sigui ἄξω.
- El futur de θαυμάζω sigui θαυμάσω.

Verb εἶμι

El verb copulatiu εἶμι presenta una conjugació bastant irregular també per al futur.

Futur d'indicatiu d'εἶμι ('ser; estar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	ἔσομαι	seré / estaré
2 sg	ἔσει	seràs / estaràs
3 sg	ἔσται	serà / estarà
1 pl	ἐσόμεθα	serem / estarem

2 pl	ἔσεσθε	sereu / estareu
3 pl	ἔσονται	seran / estaran

NOTES:

[1] No s'abordarà, doncs, l'estudi del futur dels verbs consonàntics líquids (que no són inclosos en el currículum de Grec per al batxillerat). Per a la classificació dels verbs grecs (en temàtics purs i contractes, i en consonàntics muts i líquids), pots revisar el capítol [EL VERB: conjugacions](#) inclòs en aquest [Compendi de morfologia: declinacions i conjugacions](#).

● Verbs temàtics purs i muts - aor IND (sigmàtic)

● Verbs temàtics purs i muts - aor IND (sigmàtic)

L'aorist

L'aorist és el temps que s'empra per a l'expressió d'una acció puntual en el passat. En mode indicatiu, si fa no fa equival al passat català ('vaig cantar', en la seva forma perifràstica; 'cantí', en la forma simple).

Pel que fa a la morfologia, hi ha dos tipus d'aoristos:

- **Sigmàtics.** A l'arrel o base lexemàtica del present, s'afegeix una **σ** (d'aquí en ve el nom) i, tot seguit, unes desinències específiques.
- **Temàtics.** No es formen sobre el tema de present, sinó sobre un tema propi (anomenat tema d'aorist).

És una peculiaritat pròpia de cada verb el fet que per a la formació de l'aorist trïi l'un o l'altre procediment ^[1].

En aques curs, estudiarem només els aoristos sigmàtics. De moment, ens cenyirem als verbs temàtics purs i als verbs consonàntics muts. Finalment, farem una precisió sobre l'aorist del verb εἶμι.

Aorist d'indicatiu sigmàtic

1. L'aorist d'indicatiu actiu es construeix a partir de la mateixa base lexèmatica que el present. Donat un **verb temàtic pur** com λύω, de primer cal aillar-ne la base lexemàtica, que és λυ-. Al davant es col·loca l'augment (sil·làbic o temporal, segons el verb ho requereixi ^[2]). Al darrere de la base s'afeix una σ i, tot seguit, las terminacions personals pròpies de l'aorist sigmàtic, que són:

1a pers. sg.	-α
2a pers. sg.	-ας
3a pers. sg.	-ε(ν)
1a pers. pl.	-αμεν
2a pers. pl.	-ατε
3a pers. pl.	-αν

El resultat és el següent:

Aorist d'indicatiu actiu de λύω ('deslligar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català

1 sg	ἔλυσα	vaig deslligar / deslliguí
2 sg	ἔλυσας	vas deslligar / deslligares
3 sg	ἔλυσε(ν)	va deslligar / deslligà
1 pl	ἐλύσαμεν	vàrem deslligar / deslligàrem
2 pl	ἐλύσατε	vàreu deslligar / deslligàreu
3 pl	ἔλυσαν	van deslligar / deslligaren

Fixa't que, com en l'imperfet, totes les formes de l'aorist tenen **accentuació esdrúixola**.

2. L'aorist sigmàtic dels verbs muts presenta una particularitat que ja hem vist en estudiar el temps futur. El morfema σ característic de l'aorist, quan entre en contacte amb la consonant oclusiva final de l'arrel, pateix les modificacions gràfiques o fonètiques habituals. Tot seguit les recordem:

Labials (β , π , ϕ i també $\pi\tau$) + $\sigma > \psi$

Velars (γ , κ , χ i també $\pi\tau/\sigma\sigma$) + $\sigma > \xi$

Dentals (δ , τ , θ i també ζ) + $\sigma > \sigma$ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

En conseqüència:

- L'aorist de βλέπω és ἔβλεψα.
- L'aorist d'ἄγω és ἤξα^[3].
- L'aorist de νομίζω és ἐνόμισα.

3. El **verb copulatiu εἰμί** no té formes pròpies de temps aorist. A l'indicatiu, els valors de l'aorist són assumits per l'imperfet. És a dir, el verb εἰμί no distingeix morfològicament el passat duratiu (imperfet) del puntual (aorist). Però això no significa que s'anul·li la idea d'aspecte verbal en el temps passat d'aquest verb. Serà el bon criteri del traductor a l'hora d'interpretar el text en el seu context el que determinarà sí una forma de imperfet del verb εἰμί convé traduir-la com si fos un aorist ^[4].

NOTES:

[1] Hi ha també alguns verbs que compten amb dues formes d'aorist: una sigmàtica i una altra temàtica.

[2] Vid. el capítol [L'augment verbal](#).

[3] El verb ἄγω disposa també d'un aorist temàtic (ἤγαγον). Vid. nota 1.

[4] Així, la 1a persona plural ἤμεν es traduirà uns cops 'érem o estàvem' (imperfet) i en altres ocasions 'vàrem ser o estar' (aorist). Si no recordes la conjugació de l'imperfet d'εἰμί, vid. el capítol [Imperfet d'indicatiu actiu](#)).

IMPeratiu

IMPeratiu

[IMPeratiu present](#)

IMPeratiu aorist

- Verbs purs - IMP pres - I del verb εἰμί

● Verbs purs - IMP pres - I del verb εἶμι

Imperatiu present dels verbs purs i del verb εἶμι

L'imperatiu és el mode verbal que expressa una ordre o una prohibició (en aquest darrer cas, ha d'acompanyat de l'adverbi de negació μή). Els verbs temàtics purs i consonàntics ^[4] fan l'imperatiu present actiu afegint a l'arrel o base lexemàtica les terminacions que a la taula apareixen en negreta.

Imperatiu present actiu de λύω ('deslligar, resoldre')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català
1 sg	-----	-----
2 sg	λύε	deslliga (tu)
3 sg	λύετω	(que) deslligui (ell/ella)
1 pl	----	----
2 pl	λύετε	deslligueu (vosaltres)
3 pl	λύοντων	(que) deslliguin (ells/elles)

De bell nou, el verb εἶμι presenta irregularitats en la flexió:

Imperatiu d'εἶμι ('ser; estar')		
Persona i nombre	Conjugació en grec	Traducció al català

1 sg	----	----
2 sg	ἴσθι	sigues / estigues (tu)
3 sg	ἔστω	(que) sigui / estigui (ell/ella)
1 pl	----	----
2 pl	ἔστε	sigueu / estigueu (vosaltres)
3 pl	ἔστων / ὄντων	(que) siguin / estiguin (ells/elles)

NOTES:

[1] L'imperatiu present dels verbs contractes s'estudia a Grec I bloc 2. L'imperatiu dels verbs atemàtics no ha estat inclòs al currículum de batxillerat..

INFinitiu

INFinitiu

INFinitiu present

INFinitiu futur

INFinitiu aorist

● Verbs purs - INF pres - I de verbs en ...μι

● Verbs purs - INF pres - I de verbs en ...μι

Infinitiu present

- **Verbs temàtics (excepte els contractes):** fan l'infinitiu afegint a l'arrel o base lexemàtica del present la terminació **ειν**. La síl·laba tònica és la mateixa que en el present d'indicatiu.

Exemples:

λύω > λύ**ειν**

φέρω > φέρ**ειν**

ἀγγέλλω > ἀγγέλλ**ειν**

φαίνω > φαίν**ειν**

- **Verbs atemàtics.** Construeixen l'infinitiu afegint al tema de present (sense allargament) la terminació **ναι**. La síl·laba tònica es desplaça, de manera que tots aquests infinitius són d'accentuació plana. A continuació tens els infinitius dels verbs atemàtics que has de conèixer:

- εἰμί > εἶ**ναι**
- φημί > φά**ναι**
- τίθημι > τιθέ**ναι**
- ἵστημι > ἱστά**ναι**
- δείκνυμι > δεικνύ**ναι**
- δίδωμι > διδό**ναι**

● Verbs purs - INF fut

● Verbs purs - INF fut

Infinitiu futur

Tal com hem vist que succeeix en el futur d'indicatiu, la marca de l'infinitiu futur també és una **σ** que se situa entre la base lexemàtica i la terminació **ειν**. Aquí tens exemples d'infinitius de futur actiu de verbs temàtics purs:

λύω > λύ**σ**ειν

σείω > σεί**σ**ειν

λούω > λού**σ**ειν

Infinitiu futur dels verbs muts

Quan la consonant oclusiva final del tema entra en contacte amb la **σ** característica del futur, es produeixen els canvis gràfics i fonètics que ja coneixes:

Labials (β, π, φ i també πτ) + **σ** > ψ

Velars (γ, κ, χ i també πτ/σσ) + **σ** > ξ

Dentals (δ, τ, θ i també ζ) + **σ** > σ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

Exemples:

βλέ**π**ω > βλέ**ψ**ειν

ἄ**γ**ω > ἄ**ξ**ειν

θαυμά**ζ**ω > θαυμά**σ**ειν

● Verbs purs - INF aor (sigmàtic)

● Verbs purs - INF aor (sigmàtic)

Infinitiu aorist (sigmàtic)

L'infinitiu d'aorist sigmàtic de la veu activa es forma afegint a l'arrel o base lexemàtica la consonant **σ** i, a continuació, la desinència **αι** pròpia d'aquest infinitiu.

λύω > λύ**σ**αι (haver deslligat)

λούω > λοῦσθαι (haver rentat)

Infinitiu aorist sigmàtic de verbs muts

Quan la consonant oclusiva final del tema entra en contacte amb la σ característica de l'aorist sigmàtic, es produeixen els canvis gràfics i fonètics que ja coneixes:

Labials (β , π , φ i també $\pi\tau$) + σ > ψ

Velars (γ , κ , χ i també $\pi\tau/\sigma\sigma$) + σ > ξ

Dentals (δ , τ , θ i també ζ) + σ > σ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

Exemples:

τρίβω > τρίψαι ('haver desgastat')

γράφω > γράξαι ('haver escrit')

ψεύδω > ψεῦσθαι ('haver mentit')

* Sintaxi de l'infinitiu: OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF concertat

* Sintaxi de l'infinitiu: OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF concertat

ORacions SUBordinades COMPLEtives (o SUBSTantives) d'INFinitiu concertat

El grec antic coneixia dues classes d'oracions d'infinitiu: concertades i no concertades. L'infinitiu concertat és aquell que està subordinat a un verb principal i té el mateix subjecte lògic que aquest verb principal.

L'infinitiu concertat és per a nosaltres el més familiar i fàcil d'entendre, ja que és l'únic que existeix en català i en castellà. Aquest infinitiu, juntament amb els seus complements verbals, constitueix una subordinada substantiva que depèn d'una oració principal. Amb relació al verb de l'oració principal, l'oració d'infinitiu n'és el subjecte o el complement directe.

- Pot ser el subjecte de verbs impersonals com ara δεῖ ('cal'), χρή ('és útil, és convenient') ^[4] o d'expressions impersonals amb el verb copulatiu i un atribut:
 - Δεῖ λέγειν τὴν ἀλήθειαν = 'Cal dir la veritat'.
 - Χρή μανθάνειν τὴν ῥητορικὴν τέχνην = 'És útil aprendre l'art oratòria'.
 - Χαλεπὸν ἐστὶ πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ = 'És difícil fer sempre el bé (lit.: 'les coses bones')'.
- Pot fer de complement directe de verbs transitius com ara *creure, pensar, saber, voler, poder, ordenar*, etc.:

- Νομίζετε **πράττειν ἀεὶ τὰ καλά** = 'Penseu (de) *fer sempre el bé*'.
- Θέλεις **πράττειν ἀεὶ τὰ καλά** = 'Vols *fer sempre el bé*'.

Μέλλω + infinitiu futur

El verb μέλλω sempre va seguit d'una oració d'infinitiu futur. Es tracta d'una construcció que expressa la imminència d'una acció. Es pot traduir al català per les perífrasis 'an ar a + infinitiu' o 'estar a punt de + infinitiu'.

Exemple: Ὁ ἄνθρωπος μέλλει **ἔξειν εἰς τὴν ἀγοράν** = 'L'home està a punt d'*arribar a la plaça*'.

Lèxic:

ἀγορά -ᾶς (ῆ): 'plaça'.

ἀεὶ (adv.): 'sempre, constantment'.

ἀλήθεια -ας (ῆ): 'veritat'.

ἄνθρωπος -ου (ὁ): 'home'.

εἰς (prep. d'acusatiu): 'a, cap a'.

θέλω: 'voler'.

ἔξειν, infinitiu futur de ἔκω, 'arribar'.

καλός -ή -όν: 'bo'.

λέγω: 'dir'.

μανθάνω: 'aprendre'.

μέλλω: 'anar a (fer alguna cosa = inf. futur)'.

νομίζω: 'pensar, creure, considerar'.

πράττω: 'fer'.

ρήτορικός -ή -όν: 'retòric, oratori'.

τέχνη -ης (ή): 'art, tècnica'.

χαλεπός -ή -όν: 'difícil'.

χρή: 'cal'.

NOTES:

[1] Tant δεῖ com χρή són verbs defectius: només apareixen en 3a persona del singular del present d'indicatiu.

* Sintaxi de l'infinitiu: OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF no concertat

* Sintaxi de l'infinitiu: OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF no concertat

ORacions SUBordinades COMPLetives (o SUBSTantives) d'INFinitiu no concertat

L'infinitiu **no concertat** és aquell que està subordinat a un verb principal i duu un subjecte diferent al d'aquest verb. Aquest tipus d'infinitiu no existeix ni en català ni en castellà, però sí en anglès. Prenem el següent exemple en anglès:

I want **the boy to sing**

Fixa't que no és possible traduir aquesta oració al català mot a mot:

*Jo vull **el noi cantar** ^[1]

Com que el català no coneix construccions d'infinitiu no concertat (és a dir, amb subjecte propi i diferent del del verb principal), per traslladar aquesta frase al català i que sigui gramatical, cal convertir-la en una subordinada substantiva completiva: és a dir, una oració introduïda per la conjunció que i amb el verb en forma personal (i no en infinitiu):

Jo vull **que el noi canti**

Com l'anglès, el grec antic pot construir oracions subordinades substantives d'infinitiu no concertat, és a dir, amb un subjecte propi. **El subjecte propi de l'infinitiu va en cas acusatiu** ^[2]. Observa com seria la frase *Jo vull que el nen canti* en grec:

Ἐγὼ θέλω τὸν παῖδα αἰδεῖν.

Nom	1 sg pres	Ac	inf pres
		(Subj)	(V)

(or. sub. subst. if. no conc)

(Subj)	(V)	(funció CD)
--------	-----	-------------

Analitzem aquesta oració composta.

-
- L'oració principal té:
 - un subjecte en nominatiu (el pronom ἐγώ: 'jo'),
 - un verb que concerta amb aquest subjecte (θέλω, 1a pers. sg. del pres. d'indicatiu: 'vull')
 - i una oració subordinada substantiva que fa de CD d'aquest verb "vull" (Què vull? vull *que el noi canti*).
- Aquesta subordinada substantiva d'infinitiu no concerta consta de:
 - un verb en infinitiu (αἰδεῖν, infinitiu present del verb αἰδω: 'cantar')
 - i un subjecte propi en cas acusatiu (τὸν παῖδα: 'el noi').

Lèxic:

ἀείδω: cantar.

ἐγώ (nominatiu del pronom personal de 1a pers. sg.): jo.

θέλω: voler.

παῖς παιδός (ὁ): noi, nen.

NOTES:

[1] En català o castellà, només és possible construir una subordinada en infinitiu quan el subjecte de la subordinada sigui el mateix que el de l'oració principal. Es pot dir "jo vull cantar", perquè el subjecte de voler i de cantar és la mateixa persona, en aquest cas "jo".

[2] També va en acusatiu l'atribut d'un infinitiu que tingui un subjecte propi, atès que l'atribut sempre ha de concertar en cas amb el subjecte que complementa. Mira l'exemple **(4).a** del capítol següent.

* **Sintaxi de l'infinitiu: Com s'ha de traduir una oració subordinada d'infinitiu?**

* **Sintaxi de l'infinitiu: Com s'ha de traduir una oració subordinada d'infinitiu?**

Quan trobem una oració d'infinitiu, el primer que cal fer és identificar si l'infinitiu és concertat o no concertat.

- Serà un **infinitiu no concertat** quan no dugui cap nom en acusatiu que li faci de subjecte. En aquest cas, traduirem l'oració d'infinitiu grega per una **oració d'infinitiu catalana**:

Ἑμεῖς θέλετε λέγειν ἀεὶ τὴν ἀλήθειαν

Nom	2 pl pres	inf pres	adv	Ac
		(V)	(CCT)	(CD)

(or. sub. subst. infinitiu conc.)				
(Subj)	(V)	(funció: CD)		

Traducció: "Vosaltres voleu *dir sempre la veritat*".

- En canvi, serà un **infinitiu no concertat** quan hi trobem un acusatiu que faci de subjecte de l'infinitiu. Aleshores, hem de convertir la subordinada d'infinitiu en una **subordinada completiva introduïda per la conjunció *que*** ^[1].

Ὑμεῖς θέλετε τοὺς παῖδας λέγειν ἀεὶ τὴν ἀλήθειαν.

Nom	2 pl pres	Ac	inf pres	adv	Ac
		(Subj)	(V)	(CCT)	(CD)

(or. sub. subst. infinitiu no conc)					
(Subj)	(V)	(funció: CD)			

Traducció: "Vosaltres voleu *que els nois diguin sempre la veritat*".

Funció de les subordinades d'infinitiu

Tan els infinitius concertats com els no concertats constitueixen oracions subordinades substantives que principalment poden fer de subjecte o de complement del verb principal. Reprenem alguns dels exemples ja aportats al capítol de l'infinitiu concertat (1 i 3) i n'afegim exemples d'oracions subordinades d'infinitiu no concertat (2 i 4).

Subjecte ^[2]:

(1) a. Δεῖ **λέγειν τὴν ἀλήθειαν** = 'Cal *dir la veritat*'.

b. Χρὴ **μανθάνειν τὴν ῥητορικὴν τέχνην** = 'És útil *aprendre l'art oratòria*'.

c. Χαλεπὸν ἔστι **πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ** = 'És difícil *fer sempre el bé* (lit.: 'les coses bones')'.

(2) a. Δεῖ **τὴν ἐκκλησίαν λέγειν τὴν ἀλήθειαν** = 'Cal *que l'assemblea digui la veritat*'.

b. Χρὴ **τοὺς πολίτας μανθάνειν τὴν ῥητορικὴν τέχνην** = 'És útil *que els ciutadans aprenguin l'art oratòria*'.

c. Χαλεπὸν ἔστι **τοὺς ἀνθρώπους πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ** = 'És difícil *que els homes facin sempre el bé* (lit.: 'les coses bones')'.

Complement directe ^[3]:

(3) a. Νομίζετε **πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ** = 'Penseu (a) *fer sempre el bé*'.

b. Οἱ ἄνδρες θέλουσιν **πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ** = 'Els homes volen *fer sempre el bé*'.

(4) a. Νομίζετε **τοὺς θεοὺς εἶναι καλοὺς** = 'Penseu *que els déus són bons*' ^[4].

b. Οἱ ἄνδρες θέλουσιν **τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς πράττειν ἀεὶ τὰ καλὰ** = 'Els homes volen *que els déus i les deesses facin sempre el bé*'.

Lèxic:

ἀεὶ (adv.): sempre, constantment.

ἀλήθεια -ας (ή): veritat.

ἄνθρωπος -ου (ό): home.

δεῖ: cal.

εἶναι (infinitiu present del verb εἶμι): ser.

ἐκκλησία -ας (ή): assemblea.

θεᾶ -ᾶς (ή): deessa.

θέλω: voler.

θεός -οῦ (ό): déu.

καλός -ή -όν: bo.

λέγω: dir.

μανθάνω: aprendre.

νομίζω: pensar, creure, considerar.

παῖς παιδός (ό): noi, nen.

πολίτης -ου (ό): ciutadà.

πράττω: fer.

ῥητορικός -ή -όν: retòric, oratori.

τέχνη -ης (ή): art, tècnica.

ὕμεῖς (nom. del pronom pers. de 2 pers. pl.): vosaltres.

χαλεπός -ή -όν: difícil.

χρή: cal.

NOTES:

[1] Recorda que l'infinitiu ha de passar a ser una forma verbal personal.

[2] A l'oració principal sovint trobarem un verb impersonals com ara δεῖ ('cal') o χρή ('és útil, és convenient') o una expressió impersonals amb el verb copulatiu i un atribut (del tipus *és necessari, és bo, és ignominiós*, etc.)

[3] En l'oració principal de verbs transitius com ara *creure, pensar, saber, voler, poder, ordenar*, etc.

[4] En aquesta oració, l'infinitiu del verb εἶναι duu l'**atribut en cas acusatiu** (καλούς), perquè ha de concertar en cas amb el seu subjecte (τοὺς θεούς).

* Sintaxi de l'infinitiu: Infinitiu substantivat

* Sintaxi de l'infinitiu: Infinitiu substantivat

L'infinitiu és un substantiu verbal. És a dir, participi alhora de la categoria verbal i nominal:

- La seva natura verbal li permet de dur els complements propis del verb.
 - Per exemple, l'infinitiu *dir* pot tenir un complement directe i un complement indirecte: 'Cal dir *la veritat* (CD) *als nois* (CI)'.
- Com a nom que és, pot fer les funcions pròpies del substantiu: principalment subjecte i complement directe d'un altre verb.
 - 'L'acusat vol *dir la veritat*' (CD de 'vol').
 - '*Dir la veritat* és important' (Subjecte del verb 'és').

Infinitiu substantivat

Per la seva natura nominal, l'infinitiu pot anar precedit de l'article, cosa també possible en català o castellà. En grec, l'article que determina un infinitiu sempre és **singular** i de gènere **neutre**. Encara que aquest article pot declinar-se en tots els casos del singular, de moment només el trobarem en nominatiu / acusatiu (τό), per tal com l'infinitiu farà bé de subjecte bé de complement directe d'un verb personal:

-
- '(L')*estar alegre* és estar bé' = τὸ χαίρειν ἐστὶν εὖ ἔχειν. L'infinitiu τὸ χαίρειν (l'estar alegre) és el **subjecte** del verb copulatiu ἐστὶν ('és').

- 'El savi no tem (*el*) *morir*' = ὁ σοφὸς οὐ δείδει **τὸ ἀποθνήσκειν**. L'infinitiu τὸ ἀποθνήσκειν ('el morir') és el **complement directe** del verb δείδει ('tem').

Lèxic:

ἀποθνήσκω: 'morir'.

δείδω: 'témer'.

εὖ (adv.): 'bé'.

εὖ ἔχω: 'estar bé' (lit.: 'tenir bé').

πράττω: 'fer'.

σοφός -οῦ (ὁ): 'savi'.

χαίρω: 'estar alegre o content, alegrar-se'.

* Sintaxi de l'infinitiu: Verb μέλλω + INF fut

* Sintaxi de l'infinitiu: Verb μέλλω + INF fut

El verb μέλλω sempre va seguit d'una oració d'infinitiu futur. Es tracta d'una construcció que expressa la imminència d'una acció. Es pot traduir al català per les perífrasis 'anar a + infinitiu' o 'estar a punt de + infinitiu'.

Exemple: Ὁ ἄνθρωπος μέλλει **ἔξειν εἰς τὴν ἀγοράν** = 'L'home està a punt d'*arribar a la plaça*'.

Lèxic:

ἀγορά -ᾱς (ῆ): plaça.

ἄνθρωπος -ου (ὁ): home.

εἰς (prep. d'acusatiu): a, cap a.

ἔξιν, infinitiu futur de ἔκω, arribar.

μέλλω: anar a (fer alguna cosa = inf. futur).

PARTICIPI

PARTicipi

PARTicipi present

PARTicipi futur

PARTicipi aorist (sigmàtic)

● Verbs temàtics - PART pres - I de εἶμι

● Verbs temàtics - PART pres - I de εἶμι

Participi de present

El participi de present actiu es forma a partir de l'arrel o base lexemàtica del present. A aquest primer formant cal afegir:

- Per als gèneres masculí i neutre, l'infix **-ovt-** + les terminacions de casos dels temes en vt- de la tercera declinació ^[4].

- Per al femení, l'infix **-ουσ-** + les treminacions de casos dels temes en α impura de la 1a declinació ^[2].

A tall d'exemple, presentem la declinació sencera del participi present actiu del verb λύω ^[3].

Participi de present actiu			
verb λύω: 'deslligar'			
Enunciat del participi: λύων λύουσα λύον			
M/N: λυ-οντ- F: λυ-ουσ-			
Singular			
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	λύ-ων	λύ-ουσα	λύ-ον
Vocatiu	λύ-ων	λύ-ουσα	λύ-ον
acusatiu	λύ-οντα	λύ-ουσαν	λύ-ον
Genitiu	λύ-οντος	λυ-ούσης	λύ-οντος
Datiu	λύ-οντι	λυ-ούση	λύ-οντι
Plural			
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	λύ-οντες	λύ-ουσαι	λύ-οντα
Vocatiu	λύ-οντες	λύ-ουσαι	λύ-οντα
Acusatiu	λύ-οντας	λυ-ούσας	λύ-οντα
Genitiu	λυ-όντων	λυ-ουσῶν	λυ-όντων
Datiu	λύ-ουσι(ν) ^[4]	λυ-ούσαις	λύ-ουσι(ν) ^[4]

Participi present del verb εἰμί

El verb εἰμί compta amb un participi de present de veu activa. El seu enunciat és **ὢν οὔσα ὄν** ('el/la/allò que és o està'), i les seves formes són idèntiques a les terminacions que acabem de veure per al participi del verb λύω.

	Participi de present actiu		
	verb εἰμί		
	M/N: ὄντ- F: οὐσ-		
	Singular		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	ὢν	οὔσα	ὄν
Vocatiu	ὢν	οὔσα	ὄν
acusatiu	ὄντα	οὔσαν	ὄν
Genitiu	ὄντος	οὔσης	ὄντος
Datiu	ὄντι	οὔσῃ	ὄντι
	Plural		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	ὄντες	οὔσαι	ὄντα
Vocatiu	ὄντες	οὔσαι	ὄντα
Acusatiu	ὄντας	οὔσας	ὄντα
Genitiu	ὄντων	οὔσων	ὄντων

Datiu	οὔσι(ν)	οὔσαις	οὔσι(ν)
-------	---------	--------	---------

NOTES:

[1] Vid. el capítol [Tercera declinació: temes en nasal \(ν\) i en ντ](#). El participi masculí declina pràcticament igual que γέρων -οντος (l'única diferència és que el voc. sg. del participi manté l'allargament vocàlic del nominatiu). El neutre difereix del masculí en les formes de nom. / voc. / ac. singular (-ον < *-ον(τ), per caiguda de la τ en posició final) i dels mateixos casos del plural (-οντα).

[2] És a dir, com el substantiu δόξα -ης (vid. [Primera declinació](#)).

[3] El model serveix per a tots els verbs temàtics tret dels contractes.

[4] Cal fer molta atenció de no confondre aquesta forma del participi amb la 3a pers. pl. del present d'indicatiu.

● Verbs temàtics - PART futur - I de εἰμί

● Verbs temàtics - PART futur - I de εἰμί

Participi futur

El participi de futur actiu es forma introduint una σ entre l'arrel i les terminacions del participi de present:

A tall d'exemple, presentem la declinació sencera del participi present actiu del verb λύω ^[3].

Participi de present actiu

verb λύω: 'deslligar'

Enunciat del participi: λύων λύουσα λύον

	M/N: λυ-οντ- F: λυ-ουσ-		
	Singular		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	λύσων	λύσουσα	λύσον
Vocatiu	λύσων	λύσουσα	λύσον
acusatiu	λύσοντα	λύσουσαν	λύσον
Genitiu	λύσοντος	λυσούσης	λύσοντος
Datiu	λύσοντι	λυσούση	λύσοντι
	Plural		
	Masculí	Femení	Neutre
Nominatiu	λύσοντες	λύσουσαι	λύσοντα
Vocatiu	λύσοντες	λύσουσαι	λύσοντα
Acusatiu	λύσοντας	λυσούσας	λύσοντα
Genitiu	λυσόντων	λυσουσῶν	λυσόντων
Datiu	λύσουσι(ν) ^[2]	λυσούσαις	λύσουσι(ν) ^[2]

En els verbs muts , la -σ característica del futur origina en l'oclusiva final de l'arrel les transformacions habituals:

Labials (β, π, φ i també πτ) + σ > ψ

Velars (γ, κ, χ i també πτ/σσ) + σ > ξ

Dentals (δ, τ, θ i també ζ) + σ > σ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

Exemples:

- El participi futur de βλέπω és βλέψων -ουσα -ον .
- El participi futur d'ἄγω és ἄξων -ουσα -ον.
- El participi futur de θαυμάζω és θαυμάσων -ουσα -ον.

NOTES:

[1] El model serveix per a tots els verbs temàtics tret dels contractes.

[2] Cal parar atenció a no confondre mai aquesta forma del participi amb la 3a pers. pl. del futur d'indicatiu.

- Verbs temàtics - PART aor (sigmàtic)

- Verbs temàtics - PART aor (sigmàtic)

Participi aorist (sigmàtic)

El participi d'aorist sigmàtic de la veu activa es forma afegint a l'arrel del verb la consonant σ i, tot seguit, unes terminacions que ja coneixes per l'adjectiu πᾶς πᾶσα πᾶν ^[1].

Participi d'aorist actiu (sigmàtic) del verb λύω						
Enunciat: λύσας -ασα -αν						
tema M / N: λυσ-αντ- tema F: λυσ-ασα-						
Singular			Plural			
Masc.	Fem.	Neutre	Masc.	Fem.	Neutre	
N	λύσας	λύσασα	λύσαν	λύσαντες	λύσασαι	λύσαντα
V				λύσαντες		
A	λύσας	λύσασα	λύσαν	λύσαντας	λύσασαι	λύσαντα
G	λύσαντα	λύσασαν	λύσαν	λυσάντων	λυσάσας	λυσάντων
D				λυσάντων		λύσασι(ν)

λύσαντος	λυσασης	λύσαντος	λύσασι(ν)	λυσασῶν
λύσαντι	λυσάσαη	λύσαντι		λυσάσαις

En rigor, les terminacions del participi d'aorist són formades:

- Masculí i neutre: morfema -αντ que declina com un tema de la tercera declinació en vt.
- Femení: morfema -ασα que declina com un tema en α impura de la primera declinació.

En els **verbs muts**, la -σ característica de l'aorist sigmàtic ocasiona en l'oclusiva final de l'arrel les transformacions habituals:

Labials (β, π, φ i també πτ) + σ > ψ

Velars (γ, κ, χ i també πτ/σσ) + σ > ξ

Dentals (δ, τ, θ i també ζ) + σ > σ (per caiguda de la dental i conservació de la σ)

Exemples:

- El participi aorist de βλέπω és βλέψας -ασα -αν .
- El participi aorist d'ἄγω és ἄξας -ασα -αν.
- El participi aorist de θαυμάζω és θαυμάσας -ασα -αν.

NOTES:

[1] Vid. Adjectius de la tercera classe.

Sintaxi del PARTicipi

Sintaxi del PARTicipi

Sintaxi del PARTicipi: PARTicipi ATRibutiu

Sintaxi del PARTicipi: PARTicipi APOSitiu

Sintaxi del PARTicipi: GENitiu ABSolut

Sintaxi del PARTicipi: PARTicipi PREDicatiu

* Sintaxi del participi - PART ATRibutiu

* Sintaxi del participi - PART ATRibutiu

Usos del participi: Participi atributiu

El participi és un adjectiu verbal. La seva natura verbal li permet dur els complements propis del verb al qual pertany. Igualment, pot fer les funcions pròpies de l'adjectiu.

El grec té un sistema de participis molt més ric que el català o el castellà. Mentre que aquestes llengües només conserven de forma efectiva un participi de passat passiu, el grec té participis per a diversos temps de les tres veus (activa, passiva i mitja). A Grec I bloc 2, s'estudien els participis actius de present, futur i aorist sigmàtic.

Pel que fa als seus usos, la gramàtica grega tradicionalment distingeix entre tres tipus de participis:

- Apositiu.
- Atributiu.
- Predicatiu.

A més, cal afegir un quart ús del participi: la construcció de participi absolut.

A Grec I només estudiarem l'ús atributiu del participi.

Participi atributiu

Se'l reconeix perquè sempre va precedit d'un article i no complementa cap nom. Hem vist prèviament que els adjectius poden substantivar-se: el participi atributiu, de fet, és una mena d'adjectiu substantivat.

El participi grecs de la veu activa el traduirem amb l'article i una oració de relatiu que contingui el verb del participi en forma personal:

- ὁ λύων (art + part. present actiu de λύω, 'deslligar'): 'el que deslliga'.
- ὁ λύσων (art + part. futur actiu de λύω, 'deslligar'): 'el que deslliga'.
- ὁ λύσας (art + part. aorist actiu de λύω, 'deslligar'): 'el que va deslligar'

Com s'acaba d'explicar més amunt, pel fet de ser una forma del verb, el participi pot portar complements verbal.

- οἱ λέγοντες τὴν ἀλήθειαν: 'els que diuen *la veritat*'.

Λέγοντες és el nom. pl. masc. del participi de present actiu del verb λέγω ('dir'). El seu complement directe és τὴν ἀλήθειαν.

● Verbs contractes - Les contraccions

● Verbs contractes - Les contraccions

S'anomenen contractes els verbs temàtiques l'arrel dels qual acaba en vocal forta (α, ε, ο). El nom ve donat pel fet que en alguns temps verbals aquesta vocal forta entra en contacte amb la vocal inicial de la desinència o terminació i ambdues vocals es contrauen.

Les contraccions tenen lloc en els següents temps verbals ^[4]:

- **present** (indicatiu, imperatiu, infinitiu i participi).
- **imperfet** (temps que només existeix al mode indicatiu).

Els altres temps (entre ells, el futur i l'aorist sigmàtic) no presenten contraccions.

A la següent graella es reuneixen totes les contraccions vocàliques que trobaràs en aquests verbs:

VERBS CONTRACTES: CONTRACCIONS I ACCIDENTS FONÈTICS		
Verbs en -αω	Verbs en -εω	Verbs en -οω
A1. α + ε > α	E1. ε + ε > εΙ	O1. ο + ε > ου
A2. α + εΙ > α	E2. ε + εΙ > εΙ ⁽¹⁾	O2. ο + εΙ > οΙ
A3. α + ο > ω	E3. ε + ο > ου	O3. ο + ο > ου
A4. α + ου > ω	E4. ε + ου > ου ⁽¹⁾	O4. ο + ου > ου
A5. α + ω > ω	E5. ε + ω > ω ⁽¹⁾	O5. ο + ω > ω
(1) Aquests casos en realitat no són contraccions. La vocal ε cau quan entre amb contacte amb els diftongs εΙ, ου i amb la vocal llarga ω.		

NOTES:

[1] Incloem en l'elenc només els temps i modes verbals que hauràs d'aprendre al llarg del batxillerat.

- Verbs contractes - pres IND
- Verbs contractes - pres IND

A continuació trobaràs una taula amb el present d'indicatiu actiu dels tres tipus de verbs contractes (-αω, -εω, -οω). S'hi inclou també la forma no contracte, entre parèntesis; i entre claudàtors, la referència a la llei de contracció que dóna lloc a cada forma concreta (vid., a sota, i en groc, la taula de contracció i accidents fonètics).

Present d'indicatiu actiu dels verbs contractes

Persona i nombre	Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικά-)	Verb en -εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)	Verb en -οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμό-)
1 sg	(νικά-ω) νικῶ [A4]	(φοβέ-ω) φοβῶ [E5]	(δεσμό-ω) δεσμῶ [O5]
2 sg	(νικά-εις) νικάῃς [A2]	(φοβέ-εις) φοβεῖς [E2]	(δεσμό-εις) δεσμοῖς [O2]
3 sg	(νικά-ει) νικάῃ [A2]	(φοβέ-ει) φοβεῖ [E2]	(δεσμό-ει) δεσμοῖ [O2]
1 pl	(νικά-ομεν) νικῶμεν [A3]	(φοβέ-ομεν) φοβοῦμεν [E3]	(δεσμό-ομεν) δεσμοῦμεν [O3]
2 pl	(νικά-ετε) νικάτε [A1]	(φοβέ-ετε) φοβεῖτε [E1]	(δεσμό-ετε) δεσμοῦτε [O1]
3 pl	(νικά-ουσι) νικῶσι(v) [A4]	(φοβέ-ουσι) φοβοῦσι(v) [E4]	(δεσμό-ουσι) δεσμοῦσι(v) [O3]

Totes les persones del singular tenen accentuació aguda. Les formes de plural són planes.

VERBS CONTRACTES: CONTRACCIONS I ACCIDENTS FONÈTICS		
Verbs en -αω	Verbs en -εω	Verbs en -οω
A1. α + ε > α	E1. ε + ε > ει	O1. ο + ε > ου
A2. α + ει > α	E2. ε + ει > ει ⁽¹⁾	O2. ο + ει > οι
	E3. ε + ο > ου	O3. ο + ο > ου

A3. α + ο > ω	E4. ε + ου > ου ⁽¹⁾	O4. ο + ου > ου
A4. α + ου > ω	E5. ε + ω > ω ⁽¹⁾	O5. ο + ω > ω
A5. α + ω > ω		
(1) Aquests casos en realitat no són contraccions. La vocal ε cau quan entre amb contacte amb els diftongs ει, ου i amb la vocal llarga ω.		

● Verbs contractes - impf IND

● Verbs contractes - impf IND

Imperfet d'indicatiu actiu dels verbs contractes									
Persona i nombre	Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικά-)			Verb en -εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)			Verb en -οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμό-)		
1 sg	(ένικά-ον)	ένικων	[A3]	(έφόβε-ον)	έφοβουν	[E3]	(έδέσμο-ον)	έδέσμουν	[O3]
2 sg	(ένικά-εσ)	ένικας	[A2]	(έφόβε-εσ)	έφοβεις	[E1]	(έδέσμο-εσ)	έδέσμους	[O1]
3 sg	(ένικά-εσ)	ένικας	[A2]	(έφόβε-ε)	έφοβει	[E1]	(έδέσμο-εσ)	έδέσμους	[O1]
1 pl	(ένικά-ομεν)	ένικῶμεν	[A3]	(έφοβέ-ομεν)	έγοβοῦμεν	[E3]	(έδεσμό-ομεν)	έδεσμοῦμεν	[O3]
2 pl	(ένικά-ετε)	ένικᾶμεν	[A1]	(έφοβέ-ετε)	έφοβεῖτε	[E1]	(έδεσμό-ετε)	έδεσμοῦτε	[O1]

3 pl	(ένικά-ον) ένίκ ων [A3]	(έφόβε-ον) έφόβ ουν [E3]	(έδέσμο-ον) έδέσμ ουν [O3]
------	-----------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------

Totes les formes contractes de l'imperfet tenen accentuació plana.

VERBS CONTRACTES: CONTRACCIONS I ACCIDENTS FONÈTICS		
Verbs en -αω	Verbs en -εω	Verbs en -οω
A1. α + ε > α		O1. ο +
A2. α + ει > α	E1. ε + ε > ει	ε > ου
A3. α + ο > ω	E2. ε + ει > ει ⁽¹⁾	O2. ο + ει > οι
A4. α + ου > ω	E3. ε + ο > ου	O3. ο + ο > ου
A5. α + ω > ω	E4. ε + ου > ου ⁽¹⁾	O4. ο +
	E5. ε + ω > ω ⁽¹⁾	O5. ο + ω > ω
(1) Aquests casos en realitat no són contraccions. La vocal ε cau quan entre amb contacte amb els diftongs ει, ου i amb la vocal llarga ω.		

● Verbs contractes - fut IND

● Verbs contractes - fut IND

Només els temps de present i l'imperfet d'aquests verbs presenten formes contractes. En la resta de temps, els verbs contractes es caracteritzen per l'allargament de la vocal final de l'arrel:

- Els verbs en **αω** allarguen la vocal **α** en **η**.
- Els verbs en **εω** allarguen la vocal **ε** també en **η**.
- Els verbs en **οω** allarguen la vocal **ο** en **ω**.

Futur d'indicatiu

Com tots els vebts temàtics o en -ω, els contractes formen el futur inserint una consonant σ entre l'arrel o i les terminacions pròpies del present.

Futur d'indicatiu actiu dels verbs contractes			
Persona i nombre	Verb en -αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικά-)	Verb en -εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)	Verb en -οω δεμώω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμó-)
1 sg	νική-σ-ω	φοβή-σ-ω	δεσμώ-σ-ω
2 sg	νική-σ-εις	φοβή-σ-εις	δεσμώ-σ-εις
3 sg	νική-σ-ει	φοβή-σ-ει	δεσμώ-σ-ει
1 pl	νική-σ-ομεν	φοβή-σ-ομεν	δεσμώ-σ-ομεν
2 pl	νική-σ-ετε	φοβή-σ-ετε	δεσμώ-σ-ετε
3 pl	νική-σ-ουσι(ν)	φοβή-σ-ουσι(ν)	δεσμώ-σ-ουσι(ν)

● Verbs contractes - aor IND (sigmàtic)

● Verbs contractes - aor IND (sigmàtic)

Els formants morfològics de l'aorist sigmàtic d'un verb contracte són:

- Augment sil·làbic o temporal (segons ho requereixi el verb; vid. [L'augment verbal](#))
- Arrel amb allargament de la vocal final (vid. [Verbs contractes: futur d'indicatiu actiu](#))
- Morfema -σ- característic dels aoristos sigmàtics.
- Desinències pròpies de l'aorist sigmàtic (vid. [Aorist d'indicatiu actiu sigmàtic](#)).

Recorda, a més, que totes les formes de l'aorist han de tenir accentuació esdrúixola.

Aorist d'indicatiu (sigmàtic) actiu dels verbs contractes			
Persona i nombre	Verb en -αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικά-)	Verb en -εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)	Verb en -οω δεμώω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμό-)
1 sg	ένίκη-σ-α	έφόβη-σ-α	έδέσμω-σ-α
2 sg	ένίκη-σ-ας	έφόβη-σ-ας	έδέσμω-σ-ας
3 sg	ένίκη-σ-ε(ν)	έφόβη-σ-ε(ν)	έδέσμω-σ-ε(ν)
1 pl	ένικη-σ-αμεν	έφοβή-σ-αμεν	έδεσμή-σ-αμεν
2 pl	ένικη-σ-ατε	έφοβή-σ-ατε	έδεσμή-σ-ατε
3 pl	ένικη-σ-αν	έφόβη-σ-αν	έδέσμω-σ-αν

- Verbs contractes - IMP pres , INF pres
- Verbs contractes - IMP pres , INF pres

Imperatiu present

Imperatiu present actiu dels verbs contractes											
Persona i nombre	Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικ-α-)			Verb en -εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)			Verb en -οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμó-)				
1 sg	-----			-----			-----				
2 sg	(νικά-ε)	νικά	[A1]	(φόβε-ε)	φόβει	[E1]	(δέσμο-ε)	δέσμου	[O1]		
3 sg	(νικα-έτω)	νικάτω	[A1]	(φοβε-έτω)	φοβείτω	[E1]	(δεσμο-έτω)	δεσμούτω	[O1]		
1 pl	-----			-----			-----				
2 pl	(νικά-ετε)	νικάτε	[A1]	(φοβέ-ετε)	φοβεῖτε	[E1]	(δεσμó-ετε)	δεσμοῦτε	[O1]		
3 pl	(νικα-όντων)	νικώντων	[A3]	(φοβε-όντων)	φοβούντων	[E3]	(δεσμο-όντων)	δεσμούντων	[O3]		

Infinitiu present

La desinència de l'infinitiu present actiu dels verbs temàtics és -εν ^[1].

Infinitiu present actiu dels verbs contractes		
Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema: νικά-)	Verb en - εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema: φοβέ-)	Verb en - οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. (tema: δεσμό-)
(νικά-εν) νικά ᾱν [A1]	(φοβέ-εν) φοβεῖ ν [E1]	(δεσμό-εν) δεσμοῦ ν [O1]

Fixa't que totes les formes són agudes i duen accent circumflex.

NOTES:
[1] La terminació en ειν de l'infinitiu dels verbs temàtics (ex. λύειν, βλέπειν, etc.) és el resultat de la contracció en ει de dues ε: una temàtica (situada just després de l'arrel) i la de la desinència -εν. *λύ-ε-εν > λύειν.

VERBS CONTRACTES:		
CONTRACCIONS I ACCIDENTS FONÈTICS		
Verbs en -αω	Verbs en -εω	Verbs en -οω
A1. α + ε > α	E1. ε + ε > ει	O1. ο + ε > ου

A2. α + εΙ > α	E2. ε + εΙ > εΙ ⁽¹⁾	O2. ο + εΙ > οΙ
A3. α + ο > ω	E3. ε + ο > ου	O3. ο + ο > ου
A4. α + ου > ω	E4. ε + ου > ου ⁽¹⁾	O4. ο + ου > ου
A5. α + ω > ω	E5. ε + ω > ω ⁽¹⁾	O5. ο + ω > ω
(1) Aquests casos en realitat no són contraccions. La vocal ε cau quan entre amb contacte amb els diftongs εΙ, ου i amb la vocal llarga ω.		

- Verbs contractes - INF fut , INF aor (sigmàtic)
- Verbs contractes - INF fut , INF aor (sigmàtic)

Infinitiu de futur

La marca de l'infinitiu futur és una σ que se situa entre l'arrel o la base lexemàtica i la terminació εiv. Recorda que la vocal final del tema s'ha d'allargar:

- α i ε passen a η;
- ο s'allarga en ω.

νικάω > νικήσiv
φοβέω > φοβήσiv
δεσμόω > δεσμώσiv

Infinitiu d'aorist sigmàtic

La característica és una **σ** que se situa entre l'arrel (amb la vocal final allargada) i la terminació d'infinitiu pròpia dels aoristos sigmàtic, que és **-αι**.

νικάω > νική**σ**αι
φοβέω > φοβή**σ**αι
δεσμόω > δεσμώ**σ**αι

● Verbs contractes - PART pres

● Verbs contractes - PART pres

A continuació hi ha una taula amb el present d'indicatiu actiu dels tres tipus de verbs contractes (-αω, -εω, -οω). S'hi indica també la forma no contracte, entre parèntesis; i entre claudàtors, la referència a la llei de contracció que dóna lloc a cada forma verbal (vid., a sota, i en groc, la taula de contracció i accidents fonètics).

Participi present actiu dels verbs contractes			
Gènere	Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. Tema M / N: νικα+οντ- Tema F: νικα+ουσ-	Verb en - εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. Tema M / N: φοβε+οντ- Tema F: φοβε+ουσ-	Verb en - οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. Tema M / N: δεσμο+οντ- tema N: δεσμο+ουσ-
Masculí nom. gen.	νικῶν νικῶντος	φοβῶν φοβοῦντος	δεσμῶν δεσμοῦντος
Femení nom. gen.	νικῶσα νικῶσης	φοβοῦσα φοβοῦσης	δεσμοῦσα δεσμοῦσης
Neutre nom. gen.	νικῶν νικῶντος	φοβοῦν φοβοῦντος	δεσμοῦν δεσμοῦντος

Recorda que el participi de present es declina:

- En els gèneres masculí i neutre, seguint els temes en -ντ de la 3a declinació.
- En femení, com un tema en -α impura de la 1a declinació, després d'afegir a l'arrel el morfema -ουσ-.

Totes les formes del participi duen accent circumflex sobre la vocal que resulta de la contracció.

Formes contractes dels verbs en -αω:

En tots tres gèneres, la vocal resultant de la contracció sempre és ω, per bé que aquesta tingui orígens diversos:

- En el nom. sg. masculí: νικᾶ+ων > νικῶν [A5].
- En el dat. pl. masculí i neutre: νικᾶ+ουσι(ν) > νικῶσι(ν) [A4]. La mateixa llei explica totes les formes del femení.
- En totes les altres formes del masculí i neutre α + ο > ω [A3].

Formes contractes dels verbs en -εω:

En el nom. sg. masculí: φοβέ+ων > φοβῶν [E5]. Totes les altres contraccions donen ου:

- Per contracció de ε + ου al dat. pl. masculí i neutre i en tots els casos del femení [E4].
- Per contracció de ε + ο a totes les formes del masculí menys el nom. sg. i el dat. pl; i a totes les formes del neutre excepte el datiu plural [E3].

Formes contractes dels verbs en -οω:

Tret del nom. sg. masculí δεσμó+ων > δεσμῶν [O5], la resta de contraccions es resolen en -ου:

- Per contracció de ο + ου al dat. pl. masculí i neutre i en totes les formes del participi femení [O4].
- Per contracció de ο + ο en tots els casos del masculí excepte el nom. sg. i el dat. pl; i a totes les formes del neutre llevat del datiu plural [O3].

VERBS CONTRACTES:

CONTRACCIONS I ACCIDENTS FONÈTICS

Verbs en -αω	Verbs en -εω	Verbs en -οω
A1. α + ε > α	E1. ε + ε > ει	O1. ο + ε > ου
A2. α + ει > α	E2. ε + ει > ει ⁽¹⁾	O2. ο + ει > οι
A3. α + ο > ω	E3. ε + ο > ου	O3. ο + ο > ου
A4. α + ου > ω	E4. ε + ου > ου ⁽¹⁾	O4. ο + ου > ου
A5. α + ω > ω	E5. ε + ω > ω ⁽¹⁾	O5. ο + ω > ω
(1) Aquests casos en realitat no són contraccions. La vocal ε cau quan entre amb contacte amb els diftongs ει, ου i amb la vocal llarga ω.		

● Verbs contractes - PART fut

● Verbs contractes - PART fut

La seva formació és anàloga a la del futur d'indicatiu:

- La darrera vocal de l'arrel s'allarga (vid. [Verbs contractes: futur d'indicatiu actiu](#)).
- A continuació es troba la -σ- característica del futur.
- En acabat, s'hi afegeixen les terminacions del participi de present (fetes sobre els morfemes -οντ- en el masculí i neutre, i -ουσ- en el femení).

Participi present actiu dels verbs constractes			
Gènere	Verb en - αω νικάω -ῶ, 'vèncer'. (tema M / N: νικα-)	Verb en - εω φοβέω -ῶ: 'aterrir'. (tema M / N: φοβε-)	Verb en - οω δεμόω -ῶ: 'encadenar'. (tema M / N: δεσμο-)
Masculí nom.	νική-σ-ων	φοβή-σ-ων	δεσμώ-σ-ων
gen.	νική-σ-οντος	φοβή-σ-οντος	δεσμώ-σ-οντος
Femení nom.	νική-σ-ουσα	φοβή-σ-ουσα	δεσμώ-σ-ουσα
gen.	νική-σ-ουσης	φοβή-σ-ουσης	δεσμώ-σ-ουσης
Neutre nom.	νική-σ-ον	φοβή-σ-ον	δεσμώ-σ-ον
gen.	νική-σ-οντος	φοβή-σ-οντος	δεσμώ-σ-οντος

- Verbs contractes - PART aor (sigmàtic)
- Verbs contractes - PART aor (sigmàtic)

Es forma com qualsevol participi d'aorist sigmàtic de la veu activa [\[4\]](#). Només cal recordar que la vocal final del tema s'allarga de la següent manera:

- α > η
- ε > η
- ο > ω

Exemples:

-
- νικάω: νικήσας - νικήσασα - νικήσαν
- φοβέω: φοβήσας - φοβήσασα - φοβήσαν
- δεσμώω: δεσμώσας - δεσμώσασα - δεσμώσαν

NOTES:

[1] Vid. Participi d'aorist sigmàtic actiu.

ADJECTIVUS / PRONOMS

Adjectivus / Pronoms numerals

Adjectivus / Pronoms demostratius

Adjectiu / Pronom αὐτός, -ή, -ό

Usos de αὐτός, -ή, -ό

Pronom personal

Adjectiu / Pronom possessiu

Adjectiu / Pronom interrogatiu τίς, τι

Adjectiu / Pronom indefinit τις, τι

Pronom relatiu

Adj / Pron num

Adjectius / Pronoms numerals

Els quatre primers numerals cardinals tenen declinació pròpia.

ADJETIVOS NUMERALES CARDINALES								
CASOS	εἷς, μία, ἓν = uno			δύο = dos	τρῆς, τρία = tres		τέτταρες, τέτταρα (τέσσαρες, τέσσαρα) = cuatro	
	Masculino	Femenino	Neutro	Mas/Fem/Neutro	Mas/Fem	Neutro	Masc/Fem	Neutro
Nom	εἷς	μία	ἓν	δύο	τρῆς	τρία	τέτταρες (τέσσαρες)	τέτταρα (τέσσαρα)
Acu	ἓνα	μίαν		δύο	τρῆς		τέτταρες (τέσσαρες)	
Gen	ἐνός	μιάς	ἐνός	δυοῖν	τριῶν		τεττάρων (τεσσάρων)	
Dat	ἐνί	μιά	ἐνί	δυοῖν	τρισί		τέτταρσι (τέσσαρσι)	

Els següents numerals no es declinen. Sí que declinen les centenes, a partir de dos-cents (δικόσιοι -αι -α).

Cifras	Cardinales	Ordinales
1 α'	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος, η, ον
2 β'	δύο	δεύτερος, α, ον
3 γ'	τρεις, τρία	τρίτος, η, ον
4 δ'	τέτταρες y τέσσαρες	τέταρτος, η, ον
5 ε'	πέντε	πέμπτος
6 ς'	ἕξ	ἕκτος
7 ζ'	ἐπτά	ἑβδόμος
8 η'	ὀκτώ	ὀγδοος
9 θ'	ἐννέα	ἐνατος
10 ι'	δέκα	δέκατος
11 ια'	ἐνδεκα	ἐνδέκατος
12 ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος
13 ιγ'	τρεις καὶ δέκα	τρισκαιδέκατος
14 ιδ'	τέτταρες καὶ δέκα	τετταρακαιδέκατος
15 ιε'	πεντεκαίδεκα	πεντεκαιδέκατος
16 ις'	ἐκκαίδεκα	ἐκκαιδέκατος
17 ιζ'	ἐπτακαίδεκα	ἐπτακαιδέκατος
18 ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὀκτωκαιδέκατος
19 ιθ'	ἐννεακαίδεκα	ἐννεακαιδέκατος
20 κ'	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός
30 λ'	τριάκοντα	τριακοστός
40 μ'	τετταράκοντα	τετταρακοστός
50 ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός
60 ξ'	ἐξήκοντα	ἑξηκοστός
70 ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80 π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός
90 ς'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100 ρ'	ἑκατόν	ἑκατοστός
200 σ'	διακόσιοι, αι, α	διακοσιοστός
300 τ'	τριακόσιοι, αι, α	τριακοσιοστός
400 υ'	τετρακόσιοι, αι, α	τετρακοσιοστός
500 φ'	πεντακόσιοι, αι, α	πεντακοσιοστός
600 χ'	ἑξακόσιοι, αι, α	ἑξακοσιοστός
700 ψ'	ἐπτακόσιοι, αι, α	ἐπτακοσιοστός
800 ω'	ὀκτακόσιοι, αι, α	ὀκτακοσιοστός
900 ς'	ἐνακόσιοι, αι, α	ἐνακοσιοστός
1000 ,α	χίλιοι, αι, α	χίλιοστός
2000 ,β	δισχίλιοι, αι, α	δισχίλιοστός
10000 ,ι	μύριοι, αι, α	μυριοστός
20000 ,κ	δισμύριοι, αι, α	δισμυριοστός

Adj / Pron dem - Usos de αὐτός -ή -ό

Adjectius / Pronoms demostratius

Com el castellà, el grec antic disposa de tres determinants/pronoms demostratius:

1. **ὅδε ἤδε τόδε.** Indica proximitat al parlant (castellà, 'este'). Es forma amb l'article i la partícula enclítica -δε. Per tant, per reconèixer-ne el cas, només has d'identificar la forma que precedeix a δε ^[1].
2. **οὗτος, αὕτη τοῦτο.** Indica proximitat a l'interlocutor del parlant (cast. 'ese'). Tret del nom. sg. masc. (que duu desinència -ς), la resta de casos tenen la mateixa terminació que l'article. L'arrel, en canvi, pot variar segons el gènere i el cas .
3. **ἐκεῖνος -η -ο.** És el demostratiu associat a la tercera persona; marca certa llunyania amb relació al parlant i al seu interlocutor. Es declina com un adjectiu de la primera classe, excepte en el nom. i ac. sg. neutre, que han perdut la -v final.

La major part de parlars del català central té un sistema de determinants de només dos graus: proximitat ('aquest') i llunyania ('aquell') ^[3]. Resultarà obvi que ὅδε s'ha de traduir per 'aquest' i ἐκεῖνος per 'aquell'. La traducció de οὗτος (aquest / aquell), queda a criteri del traductor.

DEMOSTRATIVOS GRIEGOS																		
CERCANÍA ὅδε, ἥδε, τόδε = <i>este, esta, esto</i>							DISTANCIA MEDIA οὗτος, αὕτη, τοῦτο = <i>ese, esa, eso</i>						LEJANÍA ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο = <i>aquel, aquella, aquello</i>					
CASOS	SINGULAR			PLURAL			SINGULAR			PLURAL			SINGULAR			PLURAL		
	Mas	Fem	Neut	Mas	Fem	Neut	Mas	Fem	Neut	Mas	Fem	Neut	Mas	Fem	Neut	Mas	Fem	Neut
Nom	ὅδε	ἥδε	τόδε	οἶδε	αἶδε	τάδε	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	ἐκεῖνος	ἐκεῖνη	ἐκεῖνο	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Acu	τόνδε	τήνδε		τούσδε	τάσδε		τούτον	ταύτην		τούτους	ταύτας		ἐκεῖνον	ἐκεῖνην		ἐκεῖνους	ἐκεῖνας	
Gen	τοῦδε	τῆσδε	τοῦδε	τῶνδε			τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων			ἐκεῖνου	ἐκεῖνης	ἐκεῖνου	ἐκεῖνων		
Dat	τῷδε	τῇδε	τῷδε	τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις	ἐκεῖνῳ	ἐκεῖνῃ	ἐκεῖνῳ	ἐκεῖνοῖς	ἐκεῖναις	ἐκεῖνοῖς

Adjectiu / pronom αὐτός -ή -ό

es declina igual que ἐκεῖνος.

	αὐτός, αὐτή, αὐτό					
CASOS	SINGULAR			PLURAL		
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro
Nominativo	αὐτός	αὐτή	αὐτό	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
Acusativo	αὐτόν	αὐτήν		αὐτούς	αὐτάς	
Genitivo	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ	αὐτῶν		
Dativo	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς

Usos de l'adjectiu / pronom αὐτός, -ή, -ό

En grec clàssic, té diversos valors:

1. **Valor anafòric** (llatí, *is ea id*), que mai no té quan apareix en nominatiu. Es refereix a alguna persona o cosa recentment al·ludida en el discurs. Segons els contextos, es pot traduir bé pel demostratiu '**aquest**', bé per un **pronom personal àton de tercera persona**.

ὁρῶ αὐτόν : veig aquest / el veig

αὐτῷ πείθομαι : obeeixo aquest / l'obeeixo

2. **Valor d'identitat** (llatí, *idem eadem idem*), que té quan apareix en posició atributiva, és a dir, quan apareix precedit immediatament de l'article, ja sigui a dins del sintagma format per article i substantiu, ja sigui després del substantiu, i en aquest cas es repeteix al seu davant l'article. Assenyala la identitat amb algú o alguna cosa de què s'està parlant. Es tradueix per '**el mateix**'.

ὁ αὐτὸς βασιλεύς : 'el mateix rei', és a dir, *el rei del qual estem parlant*

= ὁ βασιλεύς ὁ αὐτὸς : " " "

3. **Valor emfàtic** (l'latí, *ipse ipsa ipsum*), quan apareix en posició predicativa, és a dir, precedint o seguint el sintagma format per article i substantiu. Posa èmfasi en una persona o cosa que apareix al discurs. Indica una identitat en to emfàtic. Es pot traduir per 'ell mateix', 'ell en persona', etc.

αὐτὸς ὁ βασιλεὺς : 'el rei mateix', és a dir, *el rei en persona*

ὁ βασιλεὺς αὐτὸς : " " "

Estructura dels sintagmes nominals amb adjectius demostratius. Per estrany que de vegades ens pugui resultar, en grec antic l'article és present en els sintagmes nominals en què un demostratiu αὐτός funciona com a adjectiu:

Exemples:

ὃδε ὁ βασιλεὺς = 'aquest rei' (lit.: 'aquest el rei').

ἐκείνη ἡ πόλις = 'aquella ciutat' (lit: 'aquella la ciutat').

ὁ αὐτὸς ἀνὴρ = 'el mateix home' (l'home de qui estic parlant).

αὐτὸς ὁ πατήρ = 'el pare mateix / en persona'.

NOTES:

[1] Exemple: τάσδε = τὰς (ac. pl. fem.) + δε.

[2] Exemple: ταύτας. La terminació -ας és idèntica a la de l'ac. pl. fem. de l'article (τὰς).

[3] Algunes variants de la llengua catalana conserven l'antic sistema de tres pronoms demostratius i usen 'aqueix' com a forma associada a la segona persona.

Pron pers i Adj / Pron poss

Pronom personal i Adjectiu / Pronom possessiu

El pronom personal no reflexiu

té la següent flexió:

CASOS	PRONOMBRES PERSONALES NO REFLEXIVOS					
	1ª PERSONA		2ª PERSONA		3ª PERSONA	
	Singular	Plural	Singular	Plural	Singular	Plural
Nom.	ἐγώ	ἡμεῖς	σύ	ὕμεῖς		σφεῖς
Acu.	ἐμέ / με	ἡμᾶς	σέ / σε	ὕμᾶς	ἐ / ἑ	σφᾶς
Gen.	ἐμοῦ / μου	ἡμῶν	σοῦ / σου	ὕμῶν	οὔ / οὐ	σφῶν
Dat.	ἐμοί / μοι	ἡμῖν	σοί / σοι	ὕμιν	οἷ / οἱ	σφίσι(ν)

Recorda que els pronoms personals són pràcticament l'únic element nominal del català que conserva restes de declinació. Això ho has de tenir en compte a l'hora de traduir els pronoms personals del grec.

Per exemple:

ἐγώ (nom. sg.) = 'jo'. **Ἐγώ** ἀνὴρ εἰμι ('**Jo** sóc un home').

ἐμέ / με (ac. sg.) = 'a mi, me/em' (CD), Ὁ διδάσκαλος **με** βλέπει ('El mestre **em** mira').

ἐμοί / μοι (dat. sg) = 'a mi, me/em' (CI). Ὁ διδάσκαλος τὰ βιβλία **μοι** δίδωσιν (Él mestre **em** dóna els llibres').

ἐμοῦ / μου (gen. sg) = 'de mi = meu, meva, etc.' (CN). Ὁ πατήρ μου τὸν βιβλίον ἔγραψεν ('El **meu** pare va escriure el llibre').

Les formes de 3a persona són molt poc usades. En el seu lloc es fan servir:

- En el nominatiu, els demostratius οὗτος αὕτη τοῦτο i ἐκεῖνος -η -ο.
- En els altres casos, el pronom anafòric αὐτός -ή -ό.

A la taula, hi hauràs reparat que els pronoms personals en singular tenen formes tòniques i formes àtones. Les primeres s'empren en posició inicial de frase o bé per emfasitzar el pronom. Les segones són formes enclítiques; per tant, mai es trobaran a inici d'una oració.

El pronom personal reflexiu

no té cas nominatiu.

Les seves forms es tradueixen per "a mi mateix, a tu mateix, a ell mateixa / a ella mateixa", etc.

PRONOMBRES PERSONALES REFLEXIVOS														
CASOS	1ª PERSONA (a mí mismo)				2ª PERSONA (a ti mismo)				3ª PERSONA (a sí mismo)					
	Singular		Plural		Singular		Plural		Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.	Neut.	Masc.	Fem.	Neut.
	Acu.	ἐμαυτόν	ἐμαυτήν	ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτοὺς	σεαυτόν	σεαυτήν	ὕμᾶς αὐτούς	ὕμᾶς αὐτοὺς	ἐαυτόν	ἐαυτήν	ἐαυτό	σφᾶς αὐτούς	σφᾶς αὐτάς
Gen.	ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς	ἡμῶν αὐτῶν		σεαυτοῦ	σεαυτῆς	ὕμῶν αὐτῶν		ἐαυτοῦ	ἐαυτῆς	ἐαυτοῦ	σφῶν αὐτῶν		
Dat.	ἐμαυτῷ	ἐμαυτῇ	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς	σεαυτῷ	σεαυτῇ	ὕμῖν αὐτοῖς	ὕμῖν αὐταῖς	ἐαυτῷ	ἐαυτῇ	ἐαυτῷ	σφίσιν αὐτοῖς	σφίσιν αὐταῖς	σφίσιν αὐτοῖς

L'adjectiu / pronom possessiu

es declina com els adjectius de tres terminacions de la primera classe.

POSESIVOS GRIEGOS NO REFLEXIVOS												
PRIMERA PERSONA												
UN SOLO POSEEDOR (ΜΙΟ, ΜΙΑ, ΜΙ, ΜΙΟΣ, ΜΙΑΣ, ΜΙS)							VARIOS POSEEDORES (NUESTRO, NUESTRA, NUESTROS, NUESTRAS)					
CASOS	SINGULAR			PLURAL			SINGULAR			PLURAL		
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro
Nom	ἐμός	ἐμή	ἐμόν	ἐμοί	ἐμαί	ἐμά	ἡμέτερος	ἡμέτερα	ἡμέτερον	ἡμέτεροι	ἡμέτεραι	ἡμέτερα
Acu	ἐμόν	ἐμήν		ἐμούς	ἐμάς		ἡμέτεον	ἡμέτεραν		ἡμέτερους	ἡμέτερας	
Gen	ἐμοῦ	ἐμῆς	ἐμοῦ	ἐμῶν			ἡμέτερου	ἡμέτερας	ἡμέτερου	ἡμέτερων		
Dat	ἐμῷ	ἐμῇ	ἐμῷ	ἐμοῖς	ἐμαῖς	ἐμοῖς	ἡμέτερω	ἡμέτερα	ἡμέτερω	ἡμέτεροις	ἡμέτεραις	ἡμέτεροις
SEGUNDA PERSONA												
UN SOLO POSEEDOR (TUYO, TUYA, TU, TUYOS, TUYAS, TUS)							VARIOS POSEEDORES (VUESTRO, VUESTRA, VUESTROS, VUESTRAS)					
CASOS	SINGULAR			PLURAL			SINGULAR			PLURAL		
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro
Nom	σός	σή	σόν	σοί	σαί	σά	ὕμέτερος	ὕμετέρα	ὕμέτερον	ὕμέτεροι	ὕμετεραι	ὕμετερα
Acu	σόν	σὴν		σοὺς	σάς		ὕμέτεον	ὕμετέραν		ὕμετέρους	ὕμετέρας	
Gen	σοῦ	σῆς	σοῦ	σῶν			ὕμέτερου	ὕμετέρας	ὕμέτερου	ὕμετέρων		
Dat	σῷ	σῇ	σῷ	σοῖς	σαῖς	σοῖς	ὕμετερω	ὕμετέρα	ὕμετερω	ὕμετεροις	ὕμετεραις	ὕμετεροις

Només existeixen formes per a la primera i segona persones. Per expressar la possessió d'una tercera persona, el grec fa servir el genitiu del pronom αὐτός. De fet, tot sovint els possessius de la primera i segona persones són substituïts pel genitiu dels respectius pronoms personals (ἐμοῦ / μου; σοῦ / σου; ἡμῶν; ὑμῶν).

Exemples:

ὁ πατήρ αὐτοῦ = 'el seu pare (el pare d'ell)'.

ὁ πατήρ αὐτῆς = 'el seu pare (la mare d'ella)'.

ὁ πατήρ αὐτῶν = 'el seu pare (el pare d'ells / d'elles)'.

ὁ πατήρ ἡμῶν = 'el nostre pare' (el pare de nosaltres)'

.

Adj / Pron int / ind

Adjectius / Pronoms interrogatius i indefintis

Interrogatiu τίς, τί

L'adjectiu / pronom interrogatiu més habitual en grec τίς τί. Quan és adjectiu, es tradueix *quin*. Si funciona com a pronom, en masculí i femení equival a *qui*, i en neutre a l'interrogatiu *què* (o, de vegades, *per què?*, quan s'interroga per una causa).

	PRONOMBRE-ADJETIVO INTERROGATIVO τίς, τί (τίνος) = <i>quién, qué, cuál</i>			
CASOS	SINGULAR		PLURAL	
	Masculino/Femenino	Neutro	Masculino/Femenino	Neutro
Nominativo	τίς	τί	τίνες	τίνα
Acusativo	τίνα		τίνας	
Genitivo	τίνος / τοῦ	τίνος / τοῦ	τίνων	
Dativo	τίνι / τῷ	τίνι / τῷ	τίσι(ν)	

Indefinit τίς, τι

Com a adjectiu, equival a *algun* -a; quan és pronom, es tradueix *algú* (masc.), *alguna* (fem) o *alguna cosa* (neutre). Es diferencia de l'interrogatiu per l'accentuació:

	PRONOMBRE-ADJETIVO INDEFINIDO τις, τι (τινός) = <i>alguno, alguna</i>			
CASOS	SINGULAR		PLURAL	
	Masculino/Femenino	Neutro	Masculino/Femenino	Neutro
Nominativo	τις	τι	τινές	τινά / ἅττα
Acusativo	τινά		τινάς	
Genitivo	τινός / του	τινός / του	τινῶν	
Dativo	τινί / τῷ	τινί / τῷ	τισί(ν)	

Altres indefinits del grec són:

Indefinidos	Latín	Castellano
ἕκαστος, η, ον ἐκάτερος, α, ον οὐδείς y μηδείς οὐδέτερος, α, ον ὁ μέν... ὁ δέ...	quisque uterque nullus; nemo, nihil neuter	<i>cada uno</i> <i>cada uno (de los dos)</i> <i>ninguno; nadie, nada</i> <i>ninguno (de los dos)</i>
ὁ μέν... ὁ δέ...	—	<i>el uno... el otro...</i>
ἕτερος, α, ον ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο	alter alius	<i>el otro (de los dos)</i> <i>otro</i>
πᾶς, πᾶσα, πᾶν	omnis, totus	<i>todo</i>
μόνος, μόνη, μόνον	solus, unus	<i>solo</i>
ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα, g. δεῖνος	quidam	<i>fulano</i>

Pron rel

Pronom relatiu ὅς, ἥ, ὃ

La flexió del pronom/determinant relatiu grec és molt semblant a la de l'article. Per a la major part de casos, a penes cal substituir la τ inicial per un esperit aspre. Para esment que el nominatiu singular masculí acaba amb -ς, cosa que el distingeix clarament de l'article (ὁ). Els altres casos que en l'article no duen τ sinó una aspiració en el pronom relatiu duen accent [α](#): això farà que nop els confonguis amb l'article corresponent.

Es tradueix per "que/què/qui" o "el qual...".

	EL RELATIVO GRIEGO					
CASOS	SINGULAR			PLURAL		
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro
Nominativo	ὅς	ἥ	ὃ	οἱ	αἱ	ἃ
Acusativo	ὄν	ἥν		οὓς	ἄς	
Genitivo	οὗ	ῆς	οὔ	ῶν		
Dativo	ῷ	ῇ	ῷ	οῖς	αῖς	οῖς

Relatiu indefinit ὅστις, ἥτις, ὃ τι

És tradueix per "quasevol que..). Morfològicament és una amalgama del pronom relatiu (ὅς ἥ ὃ) i del pronom indenfinit (τις τι).

	EL RELATIVO INDEFINIDO					
CASOS	SINGULAR			PLURAL		
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino	Neutro
Nominativo	ὅστις	ἥτις	ὅ τι	οἵτινες	αἵτινες	ἅττα / ἅτινα
Acusativo	ὄντινα	ἥντινα		οὓστινας	ἄστινας	
Genitivo	ὅτου / οὗτινος	ἥστινος	ὅτου / οὗτινος	ῶντινων		
Dativo	ὅτῳ / ῷτινι	ἥτινι	ὅτῳ / ῷτινι	οἷστίσι(ν)	αἷστίσι(ν)	οἷστίσι(ν)

NOTES:

[1] Nom. sg. fem. ἥ (art. ἡ); nom. pl. masc. οἱ (art. οι) i nom. pl. fem. αἱ (art. αι).

Sintaxi del relatiu: OR SUB de REL (o ADJ)

ORacions SUBordinades de RELatiu (o ADJectives)

Les oracions subordinades adjectives de relatiu complementen a un sintagma (gairebé sempre nominal) de l'oració principal anomenat **referent** o **antecedent** [1] . Les subordinades de relatiu poden ser introduïdes:

- pel pronom relatiu ὅς ἥ ὃ o algun dels seus derivats [2].
- per un adverb relatiu: οὗ ('on'), ὅπου ('on sigui que, onsevulla'), etc.
- per algun determinant relatiu (en aquest bloc no els estudiarem).

El **pronom relatiu ha de concertar** amb el nom que li fa d'antecedent (o referent) en gènere i nombre. En canvi, el cas del pronom relatiu ve determinat per la funció sintàctica que compleix aquest pronom dins de l'oració subordinada. Fixa't en les següents oracions: en elles canvia el cas del pronom relatiu (per raó de la funció sintàctica que fa dins la subordinada de relatiu), mentre que el pronom sempre manté el gènere masculí i el nombre singular del seu antecedent (ἵππος):

a) Βλέπω τὸν ἵππον, **ὃς** τρέχει εἰς τὴν πόλιν.
"Veig el cavall que corre cap a la ciutat".
El pronom relatiu ὃς va en nominatiu perquè fa de subjecte del verb τρέχει ("el cavall corre cap a la ciutat") ^[3].

b) Βλέπω τὸν ἵππον, **ὃν** ὃς δοῦλος ἔλουσε χθές.
"Veig el cavall **que** l'esclau va rentar ahir".

El pronom relatiu ὃν va en cas acusatiu perquè és el complement directe d'ἔλουσε ("l'esclau va rentar el cavall ahir").

Et deixem l'anàlisi d'aquesta darrera frase perquè tinguis un exemple de com s'han d'analitzar les oracions de relatiu:

Βλέπω	<u>τὸν ἵππον,</u>	ὃν	<u>ὃς δοῦλος</u>	ἔλουσε	χθές.
1 sg pres	Ac sg	Ac sg	Nom sg	3 sg aor	adv
(V)	(CD)	(CD)	(Subj)	(V)	(CCT)

or. subord. adjectiva de relatiu (antecedent: τὸν ἵππον)					

Les subordinades de relatiu són gairebé sempre de tipus **adjectiu**. L'única excepció a aquesta afirmació queda explica en l'apartat que segueix.

Relatiu sense antecedent

Tal com els adjectius poden substantivar-se, el pronom relatiu, atesa la seva natura adjectival, pot també estar **substantivat**. En aquest cas no té cap antecedent en l'oració principal i cal traduir-lo per '**qui**' o '**aquell / aquella.. que / qui**'. Aleshores, l'oració subordinada de relatiu no és pròpiament adjectiva, sinó que s'ha de considerar una **subordinada substantiva**, i fa alguna de les funcions pròpies d'aquesta categoria d'oracions (principalment, subjecte o CD del verb de l'oració principal).

Ὅν οἱ Θεοὶ στέργουσιν, ἀποθνήσκει νεός

Fixa't que el pronom relatiu ὅν no duu cap antecedent. Introdueix, per tant, una oració subordinada substantiva que fa de subjecte del verb de la principal (ἀποθνήσκει). Alhora, el pronom relatiu fa de CD del verb de a subordinada de relatiu. Aquí tens l'anàlisi sencer d'aquesta frase composta.

Ὅν	οἱ Θεοὶ	στέργουσιν,	ἀποθνήσκει	νεός
Ac sg	Nom pl	3 pl pres ind	3 sg pres ind	Nom sg
(CD)	(Subj)	(V)	(V)	(CPred)

or. sub. subst. de relatiu (funció: subjecte)				

NOTES:

- [1] En rigor, només se li pot dir antecedent quan *precedeix* a la subordinada de relatiu.
- [2] Entre ells, el relatiu indefinit **ὅστις ἥτις ὃ τι**, que has estudiat al capítol precedent. Un altre derivat és el relatiu emfàtic o reforçat **ὅσπερ ἥσπερ ὅπερ** ('precisament el que').
- [3] Una bona manera d'identificar la funció del pronom relatiu dins de la seva subordinada consisteix a substituint-lo per l'antecedent. Així ho il·lustrem, entre parèntesis, en aquesta oració i la següent.

Datiu possessiu

Quan el verb copulatiu εἶμί va acompanyat per un datiu sense preposició (datiu possessiu) pot traduir-se per *tenir*.

- El datiu (que indica el posseïdor) es tradueix com a subjecte
- El subjecte (que expressa allò posseït) com a complement directe.

Exemple:

Τῷ ἀδελφῷ πολλοί φίλοι εἰσιν.

Traducció literal: *Per al [meu] germà molts amics hi ha.*

Traducció correcta: *El [meu] germà té molts amics.*

Lèxic:

ἀδελφός -οῦ (ὁ): *germà*.

πολλοί (nom. pl. masc): *molts*.

φίλος -ου (ὁ): *amic*.

εἰσί(ν): 3 pl present indicatiu del verb εἰμί.